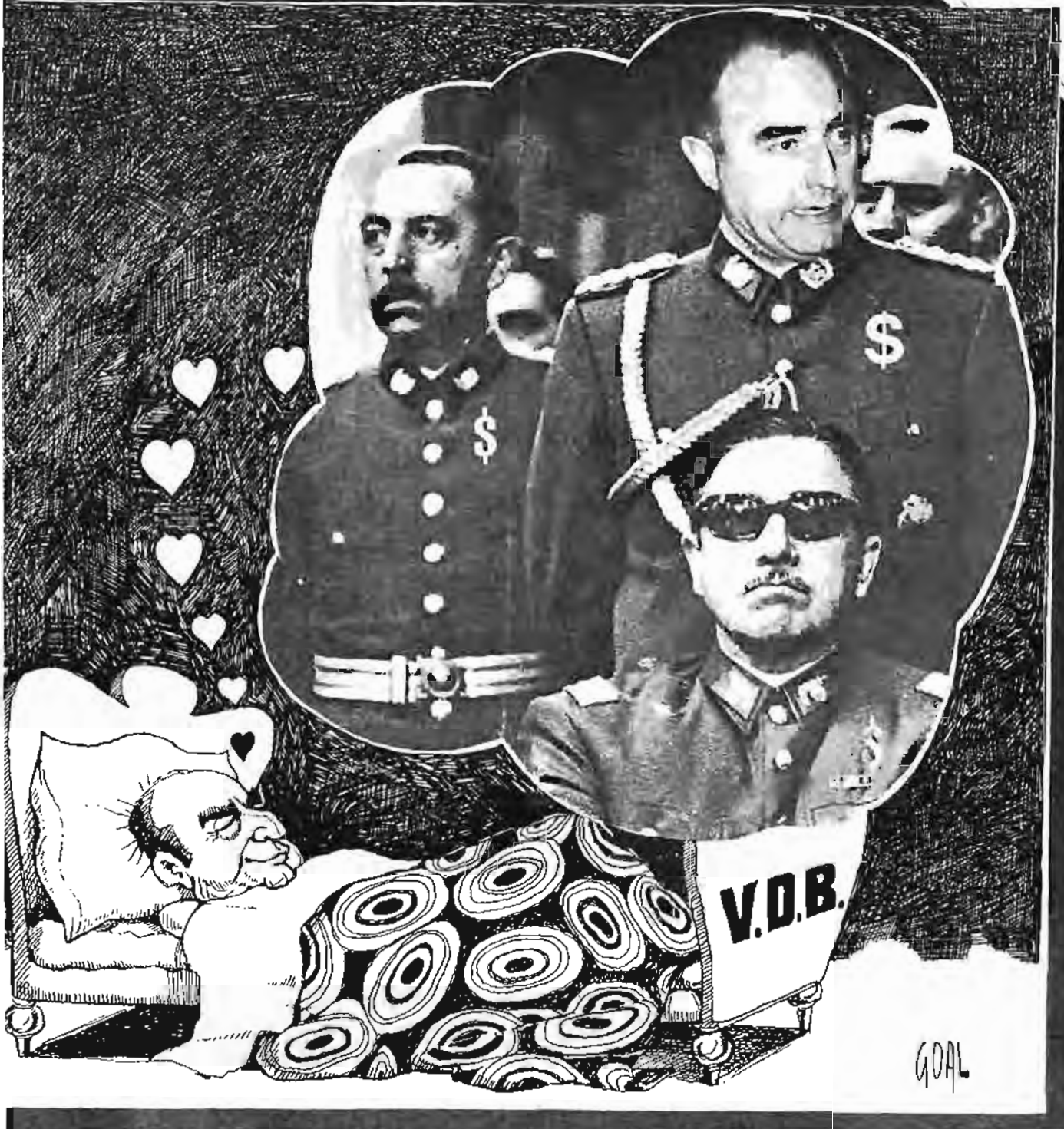

vredede

HERINNERINGEN...

vrede

"VREDE" Studie- en informatiecentrum
voor vredes- en ontwikkelingsproblematiek
v.z.w.

maandblad 10 nrs. per jaar

REDACTIE-BEHEER

PUBLICITEIT :

136 Bagattenstraat 9000 Gent

Prk. : 95.60.15 - Vrede v.z.w. - 9000 Gent

tel. 09/23.82.52

LEESGELD :

200 fr. per jaar - 20 fr. per nummer

Steunabonnement : 500 fr.

Verantwoordelijke uitgever :

M. Vanderborcht

Echel 6

9401 Pollare

REDACTIE :

Theo Bailleul, Paula Burghgraeve,

Nadine Crappé,

Chantal De Smet,

Jean-Pierre Everaerts, Luc Kongs,

Griet Maréchal, Michel Tanret,

Kathleen Steel, Luk Vermeire, Jan

Verwest, Bob Woistijn, Wilfried De

Vlieghe, H. De Sutter.

LAY-OUT

Luk Vermeire

REDACTIESECRETARIS

Jo De Schuyter

HOOFDREDACTEUR

André De Smet

VASTE MEDEWERKERS

Frans De Winter, Ward Ruyslinck,

Staf Schmidt, Jan Van Calsteren,

Jos Wolles, Janine De Rop

Centrum voor UNO-recht

(V.U.B. - Brussel)

Centrum voor Latijns-Amerika

(Roermond)

ABONNEMENTDIENST

Lotty Verwest - Carlos Van Vooren

"Vrede" wil de spreekbuis zijn van al
diegenen die - door degelijke informatie
of voorstellen - een bijdrage willen bren-
gen tot de internationale ontspanning.

De redactie doet dan ook beroep op
de medewerking van al diegenen die
hiertoe kunnen bijdragen.

De ondertekende artikels beantwoor-
den dan ook niet noodzakelijkerwijze
aan het standpunt van de redactie.

DRUKKERIJ

Gakko - Gent.

VREDES FONDS.

Mevr. Verleye - Oostende = 2.000 fr.

Mevr. A. Bombeke - Gent = 100 fr.

L. Michielsens - Antwerpen = 500 fr.

Onze oprechte dank aan deze vrienden.

Overschrijvingen voor het vredesfonds kunnen

gedaan worden op Prk. 000-095.60.15-80 van

Vrede vzw. - Studie en infocentrum voor

vredes en ontwikkelingsproblematiek - Gent.

UIT DE INHOUD.

Voorpagina : GOAL

Editio - A. De Smet 3

Aktueel : Wat met het oliegeduld - Toon

Colpaert 5

Ontwikkelingssamenwerking - Toon Colpaert 6

Brief uit Amerika - Ludo Albricht 9

De 25e verjaardag van de Universele ver-

klaring van de mens 11

Dokument : Herinnering... - T. Bailleul 13

Bijdrage van het Colam - J. Van Rijsbergen 16

CHILI : - Brigitte Van Maele 18

Opvoeden tot vrede - Jan Van Calsteren 22

Afrika 24

Voor luigalglezers - Elie Elia 25

Illustratie van : F. Masereel (uit "Doden,

sta op!"), Picasso en Jan Verwest

Tekst reeds binnen voor aprilnummer : "El

teniente coronel de la guardia civil"

door Dirk Tijtgat.

HET VOORBEELD VAN VIETNAM.

Deel uitmaken van de eerste Belgische delegatie die de Democratische Republiek Vietnam bezocht was, het spreekt vanzelf, voor mij een uitzonderlijke gebeurtenis in mijn leven. Mijn reisgenoten, Kanunnik François Houtart - professor aan de Katholieke Universiteit te Leuven, Jean Verstappen, sekretaris voor het franstalig landsgedeelte van de Vereniging België-Vietnam en ikzelf hebben het geluk gehad persoonlijk kennis te maken met een volk, een land, dat voorwaar bewonderenswaardig is. De technische mogelijkheden van ons blad geven me niet de gelegenheid reeds in dit nummer een uitgebreid verslag over deze leerzame reis te publiceren. In onze volgende uitgaven kom ik hierop terug. Tijdens voordrachten en gespreksavonden zullen mijn reisgenoten en ik onze ervaringen en dia's bekend maken en voorstellen.

Wat zijn nu onze eerste algemene indrukken?

Ieder kent reeds de buitengewone inspanningen die door het Vietnamese volk geleverd werden om het hoofd te bieden aan de sterkste militaire macht van de wereld, de Verenigde Staten, die met alle technische middelen waarover zij beschikt, met de meest vreselijke bombardementen uit de geschiedenis, Vietnam op de knieën heeft willen krijgen. Iedereen was er zich wel reeds van bewust dat om een dergelijk exploit te verwezenlijken het Vietnamese volk, dat toch in een onderontwikkeld land leeft, over een uitzonderlijke wilskracht, een moraal, een samenhang, over sterke sociale en economische structuren moest kunnen beschikken.

Onze verwachtingen werden op dit vlak nog aanzienlijk overtroffen.

Al wie, zoals wij, als gevolg van de weersomstandigheden eerst een dag in Dacca (Bangladesh) doorbracht en aldaar met de wraakroepende ellende die eigen is aan de landen van de derde wereld kennis heeft gemaakt, en pas dan contact neemt met de Vietnamese realiteit, kan slechts zijn verbazing uiten. Te Dacca, kinderen die naakt, met honger in de ogen rondlopen. Een stad met open riolen waar mensen met de dood op het lijf rondwalen.

Te Hanoi, lachende en spelende kinderen, goed gekleed, een volk dat ondanks de jarenlange verschrikkelijke bombardementen druk aan het werk is en aan zijn toekomst bouwt.

Waarom bestaat deze ongelooflijke kloof tussen het kleine en zeker nog arme Vietnam en de andere landen uit de derde wereld?

Kanunnik Houtart, die een wereldreiziger is, en jaarlijks meerdere maanden in verschillende landen van Azië verblijft, heeft gedurende de ganse reis onze aandacht gevestigd op dit bijna onbegrijpelijke verschil.

Het is duidelijk dat sinds 1946, onder de leiding van Ho Chi Minh, de basis gelegd werd voor de uitbouw van een nieuwe maatschappij. Nieuwe structuren werden uitgebouwd. De grondslagen werden gelegd voor een socialistische maatschappij die rekening houdt met eigen tradities en met de specifieke toestand van Vietnam.

Onze eerste vaststelling was dat Vietnam aanzienlijk geleden heeft onder de oorlog en de bombardementen.

We hebben nu persoonlijk kunnen zien hoe ganse wijken, hospitalen, scholen, bedrijven en de sociale infrastructuur, voor een groot deel werden vernietigd.

Een jaar na de ondertekening van de akkoorden van Parijs werd reeds heel wat hersteld. Veel slechts voorlopig en dit dan om de dringende noden te kunnen lenigen. Er blijft nochtans veel, heel veel te doen.

Tweede vaststelling. De inwoners van Noord Vietnam blijven zich aanzienlijk bekommeren om de niet eerbiediging der akkoorden: de moeilijke situatie in Zuid Vietnam, de duizenden die nog in de concentratiekampen van Saigon zitten. Het is als een diepe wonde in het vlees van ieder Vietnamese omdat het uiteindelijk om hun broeders gaat.

Ergens hebben ze echter een diep vertrouwen in de toekomst. Zij weten uit hun lange geschiedenis van vreemde bezettingen dat de waarheid en het recht eens zal zegevieren.

Derde vaststelling. In dit land is er een volledige tewerkstelling. Er zijn zelfs veel handen tekort en voor de wederopbouw, en voor de verbetering van de landbouw, en voor de heroprichting en de uitbouw van de industrie.

Vierde vaststelling. Noord Vietnam kent geen fundamentele klasseverschillen. Ieder ontvangt er loon volgens zijn kennis en zijn prestaties. Er lopen geen parasieten rond die op het werk van anderen teren. De inspanningen van de arbeider die voor 's lands welvaart werkt worden niet minder geëerd dan deze van de intellectueel, zelfs van de president. Ook wat betreft de verdiensten.

Vijfde vaststelling. In dit onderontwikkeld land loopt niemand met honger rond. Zeker er ontbreekt nog heel wat maar het essentiële is er voor iedereen. Alle kinderen lopen er school, en dit alhoewel het niet zonder moeilijkheden gaat. Denk maar aan het feit dat het onderwijs gegeven wordt in twee of drie ploegen per dag. Met veertig tot zestig leerlingen in klassen zonder ramen of verwarming en zonder het minimum aan materiaal. De uitzonderlijke zorg die aan de gezondheidsdienst gewijd wordt is eveneens opvallend. Kosteloze gezondheidszorg is voor hen geen kiespropaganda.

En dan is er ook nog het uitzonderlijk respect voor de rol van de vrouw in de maatschappij. De inspanningen voor de bevordering van de cultuur. Inspanningen die zelfs tijdens de periode van de zware bombardementen niet werden opgeschort. Het Vietnamese volk bouwt aan zijn toekomst. Om het even wie we ontmoet hebben heeft het niet onder tafels of stoelen gestoken dat het een harde en moeilijke strijd zal zijn. Dat zij allen samen nog zware offers zullen moeten brengen.

Zij schamen zich niet te zeggen dat zij hiervoor op de steun van hun vrienden rekenen. Op de socialistische landen die op technisch en economisch vlak een grote hulp betekenen, op de kapitalistische landen die - zoals het voor Zweden het geval is - reeds helpen maar van wie ze meer verwachten; op de openbare opinie; op al hun vrienden in de wereld die hen op politiek maar ook op humanitair vlak verder hun steun willen verzekeren.

Er is tijdens de laatste jaren veel gepraat over de problemen der volkeren van de derde wereld. Zo is praktisch ieder het er over eens dat het in hoofdzaak om een kwestie van structuren gaat. Het valt op dat met dit principieel standpunt plots geen rekening meer gehouden wordt wanneer het om Vietnam gaat. Ik kan tal van organisaties noemen die volgens dergelijk patroon redeneren. Waarom? Is het omdat ze absoluut niet willen aanvaarden dat nieuwe structuren, uitgebouwd volgens socialistische normen, hier de oplossing bieden? Uit wat wij in Vietnam hebben gezien blijkt eens te meer dat deze realiteit niet te weerleggen valt. Dit is een reden te meer opdat ook wij verder aan het Vietnamese volk de hulp zouden verschaffen die in onze mogelijkheden ligt;

André De Smet.

NATIONAAL COLLOQUIUM OVER DE ROL DER MULTINATIONALE ONDERNEMINGEN.

Zoals aangekondigd in ons vorig nummer zal het Colloquium over de rol der Multinationale Ondernemingen plaats hebben op

ZATERDAG 23 MAART in de Rijksuniversiteit Gent - Blandijnberg 2 Gent.

Samenkomst om 9u30.

Aanvang Commissievergaderingen : 9u45.

1ste Commissie : DE MULTINATIONALS EN DE DERDE WERELD.

2de Commissie : DE MULTINATIONALS... BELGIE EN EUROPA.

3de Commissie : DE MULTINATIONALS EN DE ARBEIDERSBEWEGING.

4de Commissie : DE MULTINATIONALS EN DE MONETAIRE PROBLEMEN.

Middagmaal : 12u15.

Voortzetting Commissievergaderingen : van 14 tot 16 u.

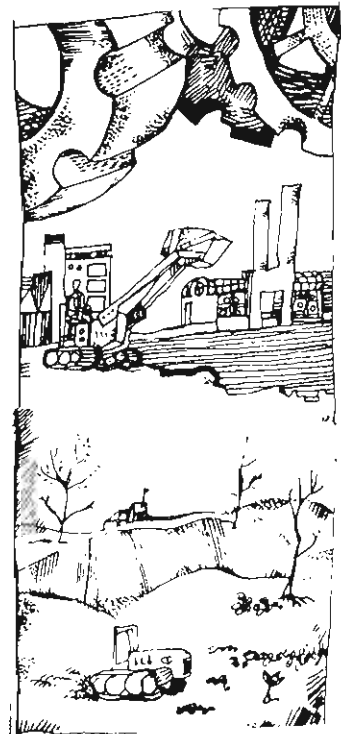
Plenaire zitting : van 16u15 tot 18u.

Aandeel in de kosten : 100 fr.

Middagmaal : 50 fr.

Inschrijving - met vermelding van de commissie waaraan men wil deelnemen - kunnen gedaan worden door overschrijving op Prk. 000-0956015-80 van Vrede vzw - Studie en informatiecentrum voor vredes- en ontwikkelingsproblematiek Bagattenstraat 135 - Gent.

Ongepast : de inschrijvingen voor het middagmaal moeten vóór 15 maart toekomen.

AKTUEEL

WAT MET HET OLIEGELD?

Een van de gevolgen van de recente prijsverhogingen van de ruwe petroleum is dat de inkomsten van de petroleum-exporterende landen in 1974 wellicht zullen oplopen tot ongeveer 90 miljard dollar, of genoeg om de totale Belgische produktie van de laatste drie jaar op te kopen. Die landen beschikken dus over een enorme potentiële koopkracht en de vraag stelt zich dan ook wat ze met al die dollars zullen aanvangen. Voor landen zoals Algerië, Indonesië, Syrië, Nigeria en Tunesië, die ofwel zeer kleine producenten zijn ofwel een grote bevolking hebben waarvan een groot deel nog in absolute armoede leeft, zullen zich ongetwijfeld weinig problemen stellen. Al die landen hebben de laatste jaren immers te kampen gehad met min of meer grote tekorten aan buitenlandse deviezen en die extra-dollars zullen ze zeker goed kunnen gebruiken voor de aankoop van buitenlandse machines, voedingsmiddelen, kleding, transportmiddelen, chemische producten, wapens, enz. Daarnaast zijn er echter landen zoals Bahrein, Gabon, Iran, Irak, Oman, Trinidad-en-Tobago en Venezuela, waar zowel het gemiddeld nationaal inkomen als de relatieve olie-inkomsten reeds heel wat hoger liggen. Ook die landen zullen weliswaar het grootste deel van hun inkomsten goed kunnen besteden aan de import van kapitaalgoederen die ze broodnodig hebben om hun industrialisatie op gang te brengen en hun landbouw te moderniseren, maar toch wordt algemeen aangenomen dat verschillende van hen met belangrijke overschotten zullen blijven zitten. Datzelfde geldt a fortiori voor landen zoals Abu Dhabi, Dubai, Koeweit, Libië, Qatar en Saoedi Arabië, die samen nog geen 12 miljoen tellen, maar waarvan de olie-inkomsten dit jaar toch geschat worden op 38 miljard dollar. Een belangrijk deel daarvan zal ongetwijfeld opgeslorpt worden door hun enorme defensie-uitgaven-Mirages, AMX-en, Centurions, enz. - en door hun krachtige inspanningen om een ge-diversifieerde industrie op te bouwen - kunstvezelfabrieken, scheepswerven, droogdokken, metaalverwerkende bedrijven, auto-assemblagefabrieken, hoogovens, kunststof-fabrieken, enz. - die hen in staat moet stellen voor voldoende inkomsten te zorgen als hun oliebronnen zullen uitgedroogd zijn. Dat alles neemt echter niet weg dat samen met de vorige groep landen er naar schatting toch nog 50 miljard dollar zullen overblijven die voor zeer diverse

doeleinden kunnen gebruikt worden.

In de eerste plaats zullen volgens de laatste schattingen de petroleum-exporterende landen dit jaar ongeveer 5 miljard dollar uitgeven om enerzijds hun eigen olievel-den volledig in bezit te krijgen, en anderzijds hun aandeel in de Westerse raffinaderijen, distributiekkanalen en petrochemische nijverheid geleidelijk op te voeren. In de tweede plaats zullen een aantal petroleum-exporterende landen zoals Iran, Koeweit, Saoedi Arabië en de andere Golfstaten, wellicht ook een deel van hun olie-inkomsten beleggen in Westerse aandelen, schatkistcertifikaten, overheidsobligaties en Eurovalutaleningen. Daar het gevaar voor een devaluatie of voor een bevroering van deze buitenlandse vorderingen niet denkbeeldig is, zijn deze mogelijkheden echter relatief beperkt.

In de derde plaats bestaat ook de mogelijkheid dat de petroleum-exporterende landen een deel van inkomsten zullen overmaken aan het I.M.F. of de Wereldbank; die de nodige garanties zouden bieden qua nominale veiligheid en rendement, waarna deze fondsen zouden kunnen uitgeleend worden aan de petroleum-importerende landen zonder dat dat ernstige storingen zou veroorzaken op de wisselmarkten. Daar de petroleum-exporterende landen weinig invloed hebben in het I.M.F. of de Wereldbank is het echter weinig waarschijnlijk dat ze van deze mogelijkheid zullen gebruik maken en zullen ze er wellicht de voorkeur aan geven rechtstreeks leningen te verstrekken aan de petroleum-importerende landen.

In de vierde plaats tenslotte is het niet uitgesloten dat de petroleum-exporterende landen ook een deel van hun extra-inkomsten zullen besteden aan ontwikkelingshulp. Algemeen wordt immers aangenomen dat de ontwikkelingslanden die zelf geen petroleum voortbrengen, dit jaar ongeveer 20 miljard zullen nodig hebben om te voorkomen dat ze ten gevolge van de energiekrisis erop zouden achteruitgaan. Verder dan de principiële goedkeuring voor de oprichting van een OPEC-ontwikkelingsbank met een beginkapitaal van 1 miljard dollar en van een Arabo-Afrikaans ontwikkelingsfonds met een beginkapitaal van 200 miljoen dollar, zijn de petroleum-exporterende landen op het ogenblik echter nog niet gekomen. Ook voor hen is het hemd dus blijkbaar nader dan de rok.

Toon Colpaert.

KRISIS IN DE ONTWIKKELINGSSAMENWERKING.

Dat de ontwikkelingssamenwerking een crisis doormaakt is een vaststelling waaraan reeds in het in 1969 verschenen Pearson-rapport heel wat aandacht werd besteed. Toch heeft Edwin M. Martin het als voorzitter van het Ontwikkelingskomitee van de OESO nuttig geoordeeld "de crisis in de ontwikkelingssamenwerking" als hoofdtema te nemen van zijn onlangs verschenen jaarrapport over de inspanningen en het beleid van de D.A.C.-landen (1)

In dat rapport analyseert de D.A.C.-voorzitter niet alleen de oorzaken van de crisis, maar gaat hij ook in op de vragen waarom de ontwikkelde landen meer zouden moeten doen voor de ontwikkeling van de Derde Wereld en hoe het ontwikkelingsproces zou moeten verlopen.

Wat het eerste punt betreft onderscheidt Martin drie belangrijke oorzaken van de huidige malaise in de ontwikkelingssamenwerking. In de eerste plaats zijn er de weinig bevredigende resultaten van de tot nu toe gevolgde ontwikkelingsstrategie, die hoofdzakelijk werd gekopieerd van het Westerse model. De ervaring heeft immers uitgewezen dat het toekennen van een absolute prioriteit aan de economische groei, het industrie-centrisme, het gebruik van moderne weinig arbeidsintensieve produktiemethodes, de verspreiding van onze Westerse onderwijs-systemen, en onze pogingen om de ontwikkelingslanden onze konsumptiegewoontes en onze parlementaire democratie op te dringen, geen oplossing hebben kunnen bieden aan de massale werkloosheid, onwetendheid en onvrijheid in de ontwikkelingslanden, noch de interne en externe ongelijkheden hebben kunnen verminderen.

Als tweede oorzaak van de impasse verwijst Martin naar de critici in de ontwikkelde landen die van oordeel zijn dat zelfs indien de ontwikkelingssamenwerking primair in dienst zou staan van de politieke, kulturele en economische belangen van de ontwikkelde landen zelf, het sop in feite de kool niet waard is. Zo zouden volgens hem de stemmen van de ontwikkelingslanden in de Verenigde Naties b.v. niet meer kunnen "gekocht" worden met ontwikkelingshulp, wat meteen de dalende

interesse van de ontwikkelde landen voor de ganse ontwikkelingsproblematiek zou verklaren. Alhoewel de D.A.C.-voorzitter niet akkoord gaat met deze stelling is hij toch van mening dat ze in belangrijke mate aan de basis ligt van de ontwikkelingsmoeheid in het Westen en dan vooral in de V.S. Een derde oorzaak tenslotte ziet Martin in het feit dat de bevolking en de politici in de ontwikkelde landen nog steeds minder belang hechten aan ontwikkelingssamenwerking dan aan een tweede vervuulende auto, een tweede huis, een zonnige winter-vakantie, of aan meernukleaire wapens, enz. Het is duidelijk dat de D.A.C.-voorzitter een meer sobere levenswijze dan ook als een belangrijke voorwaarde ziet om de ontwikkelingssamenwerking uit het slop te halen.

Ondanks deze weinig optimistische vaststellingen is Martin van oordeel dat de humanitaire, ecologische, politieke en economische belangen van de ontwikkelde landen (het in toom houden van de bevolkingsexplosie en van de aftakeling van het milieu, het veilig stellen van de afzetgebieden en de grondstoffenbevoorrading in en uit de ontwikkelingslanden, de bestrijding van het terrorisme, het handhaven van de interne en externe vrede, enz.) hen er toch zou moeten toe aanzetten de ontwikkelingssamenwerking meer ter harte te nemen, zij het op een andere manier dan tot nu toe het geval is geweest.

Wat dat laatste betreft is Martin er in de eerste plaats van overtuigd dat de ontwikkelingslanden zelf zoveel mogelijk een eigen keuze zouden moeten kunnen maken van het te volgen ontwikkelingsmodel zodat dat meer dan vroeger zou aansluiten bij hun eigen fysisch milieu, institutioneel kader en sociaal-economisch waardenpatroon. Dat ze daarbij wel eens fouten zullen maken is volgens de D.A.C.-voorzitter niet meer dan menselijk en kan in de mate dat er de nodige lessen uit getrokken worden zelfs een positieve invloed hebben op het ganse ontwikkelingsproces.

Ondanks deze principiële vrijheid voor de ontwikkelingslanden is Martin in de tweede plaats van mening dat, om te vermijden dat er in het jaar 2000 bijna één derde van hun bevolking in steden met meer dan 20.000 inwoners zou wonen; met alle problemen vandien, ze meer aandacht zouden moeten besteden aan de evenwichtige ontwikkeling tussen de stad en het platteland. Een massieve plattelandsontwikkeling en een beter geplande urbanisatie zijn volgens Martin daarvoor de aangewezen wegen. In de derde plaats stelt Martin voor dat de ontwikkelde landen niet alleen meer technische en financiële hulp ter beschikking zouden stellen van de allerarmsten in de ontwikkelingslanden, maar dat ze samen met de multinationale ondernemingen ook de uit ongelijke machtsverhoudingen voortgesproten internationale handels- en kapitaalstructuren zodanig zouden wijzigen dat ze de ontwikkeling van de Derde Wereld niet meer zouden belemmeren. Wat dat laatste betreft ziet Martin vooral heil in een beleid dat de uitvoer van de ontwikkelingslanden sterk zou bevorderen en waaraan zowel de ontwikkelingslanden als de ontwikkelde landen zouden deelnemen.

In de vierde plaats tenslotte dienen er volgens Martin ook aan de traditionele vormen van ontwikkelingshulp een aantal concrete zaken te veranderen zoals het ontbinden van de hulp en het verzachten van de voorwaarden die eraan verbonden zijn, het opstellen van meer meerjarige hulpprogramma's, het verscherpen van de controle op de kredieten en de Eurovalutaleningen aan de ontwikkelingslanden, meer flexibiliteit in de financiering van de lokale kosten van

projekten, meer onderzoek naar aangepaste technologieën, enz.
Op voorwaarde dat aan al die overigens niet zo originele punten meer aandacht zou besteed worden, ziet volgens de D.A.C.-voorzitter de toekomst er voor de ganse mensheid toch nog rooskleurig uit. Op de vraag of de bestaande mentaliteit en de gevestigde belangen in de ontwikkelde landen en in de ontwikkelingslanden zelf, zullen verhinderen dat binnen afzienbare tijd die

voorwaarde vervuld wordt, blijft Martin het antwoord echter jammer genoeg schuldig.

Toon Colpaert

(1) E.M.Martin : "Development and assistance. Efforts and policies of the members of the Development Assistance Committee. 1973 Review.", December 1973, Paris.

binnenland ● ● ●

PARLEMENTAIRE VRAGEN.

Vraag nr. 21 van de heer
Kevers d.d. 10 januari 1974
(Fr.) :

Betreft : Houding van België
t.o.v. de nieuwe Staat
Guinea-Bissao.

In november 1972 heeft de Veiligheidsraad van de O.V.N. met de steun van de Westerse landen, waaronder België, eenparig resolutie S/322 goedgekeurd, waarin bevestigd wordt dat de volken van Angola, Guinea-Bissao, de Kaap Verdische eilanden en Mozambique een onvervreemdbaar recht hebben op zelfbeschikking en onafhankelijkheid, dat reeds erkend was in resolutie 1514. d.d. 14 december 1960 van de Algemene Vergadering, en dat hun strijd om dat recht te veroveren rechtmatig is. Onze vertegenwoordiger in de Raad verklaarde daarbij dat het koloniaal beleid van Portugal achterhaald was.

Op 2 november 1973 heeft de Algemene Vergadering met 93 tegen 7 stemmen, bij 30 onthoudingen, een resolutie aangenomen waarbij met voldoening werd vastgesteld dat het volk van Guinea-Bissao zijn onafhankelijkheid had verworven en de soevereine Staat van de Republiek Guinea-Bissao had opgericht. Volgens "Le Monde" dd. 4-5 november 1973 eist die tekst de onmiddellijke terugtrekking van het Portugese leger en vestigt hij de aandacht van de Veiligheidsraad op de kritische toestand voortvloeiend uit de onwettige Portugese aanwezigheid in Guinea-Bissao en op de noodzaak bij voorrang alle

maatregelen te treffen tot herstel van de territoriale onschendbaarheid van de nieuwe Republiek.

België heeft zich bij de stemming onthouden. Tot nu toe heeft het enkel principiële verklaringen afgelegd over het recht van de volken op zelfbeschikking en over de rechtmatige bevrijdingsoorlogen.

Op 24 september jl. heeft het P.A.I.G.C. de onafhankelijkheid van Guinea-Bissao en van de Kaap Verdische eilanden uitgeroepen. In november hadden 62 landen de nieuwe Staat erkend. Welk gevolg zal de Belgische regering aan die onafhankelijkheidsverklaring geven?

Hoe zal België zijn rol als middelpunt van de E.E.G. vervullen, om zijn partners te verzoeken, de Staat Guinea-Bissao te erkennen?

Op 26 november 1973 heeft de F.A.O. Guinea-Bissao als lid aanvaard.

Welk beleid zal België voeren inzake hulpverlening aan de jonge republiek en welke houding zal het in de F.A.O. aannemen met het oog op haar economische ontwikkeling?

We zien met belangstelling naar het antwoord op deze vraag. B.S.P. en C.V.P. leiders hebben zich reeds herhaalde malen uitgesproken voor een nieuwe politiek tenoverstaan van de Portugese Koloniën. Tot heden zijn de daden op regeringsvlak steeds uitgebleven. Dit in tegenstelling met Nederland.

**TE ZOT
OM
LOS TE LOPEN**

° Op initiatief van verscheidene Staatsministers werd te Brussel een Belgische Vereniging voor Israël opgericht. Onder de stichters vinden we de namen van de oudministers Eyskens en Segers (CVP), Lilar (PVV) Major en Vermeulen (BSP) en enkele Brusselse parlementairen als Defosset, Hougardy, Saint Remy, Demuyter e.a. De voorzitter, Piet Vermeulen, wées er op dat het Komitee er over wil waken dat Israël veilige grenzen krijgt... Over de rechten van het Palestijnse volk is hier geen sprake. Ook niet vanwege de socialistische leden...

° De multinationale onderneming General Motors realiseerde in 1973 een omzet van 35,8 miljard dollars tegenover 30,4 miljard in 1972. De winst steeg van 2,2, naar 2,4 miljard dollar. Een peulschilletje dus. Deze resultaten werden geboekt ondanks de lagere verkoop en winstcijfers tijdens de laatste trimester 1973 als gevolg van de oliecrisis en de stijging van de productiekosten.

° Ondanks het gebruik van een ordinator heeft het drie jaar geduurd vooraleer de diensten van het Ministerie van Binnenlandse Zaken met het opmaken van de volkstelling van 1970 zijn klaar gekomen. Hieruit blijkt dat België op 31.12.70 9.650.944 inwoners telde. (5,6 th. of 461.203 meer dan in 1961). Voor Vlaanderen betekent dit 5.416.583 (+ 7 %); voor Wallonië 3.097.253 (+ 1,7 %). Voor Brussel is het aantal 1.075.136 inwoners (+5,1 %). Per taalstreek betekent dit: Nederlandstalig landsgedeelte : 56,13% tegen 55,10%; in 1961; Franstalig landsgedeelte 32,09% tegen 33,14%; Brussel 11,14% tegen 11,13 %...

° De militaire junta in Chili ontving, sinds de staatsgreep, niet minder dan 300 miljard dollar leningen. Het Internationaal Monetair Fonds stelde 95 miljoen dollar ter beschikking. De Inter Amerikaanse Bank 30 miljoen dollar. De Wereld Bank 13 miljoen dollars. Een groep experts van deze laatste instelling bevindt zich opnieuw in Santiago om de mogelijkheden te onderzoeken voor het toekennen van nieuwe kredieten. Anderzijds hebben Brazilië, de Verenigde Staten en Argentinië samen reeds 146 miljoen dollar aan de Junta geleend. Brazilië staat hierbij aan de kop met 62 miljoen dollar. Wanneer men nu weet dat de internationale financiële instellingen weigerden aan de regering Allende leningen toe te staan dan begrijpt men direkt waar de schoen wringt.

° Te Utrecht in Nederland betoogden achtduizend dienstplichtige soldaten voor verhoging van de soldij en bijkomend verlof voor de diensten vervuld tijdens het week-eind. De dienstplichtige militairen ontvangen nu een soldij van 380 gulden per maand maar eisen een gelijkstelling met het minimumloon dat aan jonge arbeiders betaald wordt. Een delegatie van de betogende soldaten werd door leiders van de verschillende politieke partijen ontvangen. De democratische principes van V.D.B. en onze regering kennende kan men er van verzekerd zijn dat de Rijks-wacht bij een dergelijke betoging wel van de partij zou zijn...

° Volgens de berekeningen van Prof. Frank bedraagt de belastingontduiking in ons land reeds 62,5 miljard in 1973 tegen 27,5 miljard in 1966. De loontrekkenden en gepensioneerden zullen in 1974 niet minder dan 10 miljard dienen meer te betalen om de put, die het gevolg is van de ontduikingen van andere bevolkingslagen, te vullen.

° Onderhoud van de wegen, investeringen voor de wegenstructuur, afschrijving van leningen voor het wegenfonds kosten aan de Staat zowat 53 miljard per jaar. Voor spoorwegen, metrowerken e.a. uitgaven voor openbaar vervoer bedroegen de uitgaven in 1972 slechts 8,4 miljard franken. Het klassieke gemeenschapsvervoermiddel van de kleine man wordt dus zeer erg benadeeld. Is het ook geen bewijs dat weinig of niets wordt gedaan om het steeds groeiende autovervoer in onze steden te beperken?

° A.C.O.D. Spoor bevestigt deze zienswijze door volgende onweerlegbare cijfers. Van 1963 tot 1971 stegen de investeringen voor het individueel vervoer met 497 t.h. Voor het gemeenschappelijk vervoer was dit slechts 117 t.h. Voor het vervoer te water noteert men een stijging van 88 t.h.

amerika

U.S.A. GEEN ENERGIEKRISIS VOOR DE FBI.

Tijdens de McCarthy periode (1948-1960) werd een oudere vriend van ons, een vakbondsmilitant, voor het beruchte "Komittee tegen On-Amerikaanse Aktiviteiten" (HUAC) gedaagd. Als jarenlang lid van de Amerikaanse KP en mede-oprichter van de CIO had hij zijn opinies en zijn politiek werk nooit verborgen, maar de ten laste gelegde "feiten" kwamen tot zijn verbazing uit een andere hoek. Een vriend en partijgenoot, die hem al maandenlang geholpen had door s'avonds op de kinderen te passen, bleek nu de voornaamste FBI getuige te zijn. De man had tijdens de eenzame uren als babysitter een compleet huisonderzoek gedaan, zodat onze vriend werd gekonfronteerd met de titels van de boeken in zijn bibliotheek, brieven, tijdschriften, een lijst van de mensen die regelmatig opbelden enz. Dit (ware) verhaal is typisch voor de mentaliteit van die jaren, waarin iedere goede burger "a communist under the bed" vermoedde en, omgekeerd, alle progressieven met een echte of ingebeelde agent op hun dak zaten. Toen onze "New Left" generatie tijdens de Burgerrechten en Anti-Vietnam-bewegingen regelmatig door oudere kameraden uit de "Old Left" (de KP, de Socialist Workers' Party en andere groepen) tegen agenten en politespionnen gewaarschuwd werden, geloofden we het meestal niet. We dachten dat ze aan een begrijpelijke maar demoraliserende vervolgingswaan zinnen leden, een psychologisch overblijfsel van de vroegere heksenjacht.

In 1967 publiceerde het radikale maandblad "Ramparts" een revelerend artikel over de direkte infiltratie, ditmaal door de CIA, van de studentenbeweging, de vakbonden, de burgerrechtsgroepen en een paar grote universiteiten zoals Michigan State University. Maar in die tijd, toen de Amerikaanse "Movement" een massabeweging aan het worden was (Black Power, de Vredesbeweging, de United Farm Workers in Californië enz.), namen we zelfs die waarschuwing niet al te ernstig op. Waren we immers niet op weg de meerderheid van de be-

volking voor onze zaak te winnen? Maar die euforie duurde niet al te lang, en sinds 1970-71 moesten we de waarheid inzien: de "Movement", die miljoenen had kunnen mobilizeren, was aan het verbrekken en verdwijnen.

Eerst kwam de direkte aanval op de Black Panther Party (de politie-raids, de politieke moorden en processen), en dan de splitsing van de Student for a Democratic Society (SDS) in drie onverzoenbare, sektaire fracties: de adventuristische Weathermen, die een soort stadsguerilla willen vormen, eerder te vergelijken met de Westduitse Rote Armee Fraktion (Baader-Meinhof) dan met de Tupamaro's, hun eigenlijke voorbeeld; de Progressive Labor Party, die van een maoistische organisatie naar een zeer doktrinaire sekte evolueerde; en tenslotte de Revolutionary Union en verwante groepen, die een anti-revisionistische, zuiver maoistische nieuwe KP willen worden. Er ontstonden wrijvingen en nieuwe splitsingen in de Vredeskoalitie, in de Zwarte Beweging (zoals de rampzalige strijd tussen de Cleaver- en de Newtonfracties in de Black Panthers), kortom, geen enkele linkse groep kon nog normaal functioneren. De sociologen, joernalisten en politologen schreven lange artikels en boeken over de jammerlijke zelf-vernietiging van de radikale beweging in de USA, maar niemand, ook de betroffenen niet, kon begrijpen waarom het allemaal zo snel en zo algemeen gebeurde.

Tot vorige week de regering, onder de druk van een wettelijke aktie door de groep rond de "verbruikersadvokaat" Ralph Nader, gedwongen was een paar merkwaardige documenten vrij te geven over de aktiviteiten van COINTELPRO (Counter Intelligence Program). De gepubliceerde feiten overtroffen onze meest pessimistische vermoedens: COINTELPRO was in gang van 8 mei 1968 tot 28 april 1971, en het is helemaal niet zeker dat er intussen geen nieuw program, onder een andere naam, uitgewerkt werd. COINTELPRO was een codenaam voor 7 gedetailleerde operaties: Spionage, New Left, de Kukluxclan, de KP-USA, de Socialiste Workers' Party, de Zwarte Militanten en "Special Operations". De methodes waren ongelooflijk "verfijnd", zoals in de beste spionagefilms: agenten werden niet alleen lid van al deze organisaties, maar slaagden erin tot in de leiding door te dringen en zelf nieuwe afdekkingen te stichten. Hun opdracht bestond erin die ideeën en akties te steunen (of desnoods uit te vinden), die de groepen intern of naar buiten (gerechtelijke vervolging, negatieve publieke opinie) het meest zouden schaden. De agenten publiceerden zeer genuanceerde maar valse "officiële" standpunten, zorgden ervoor dat aktieve leiders als "agent" verdachte en daardoor soms uitgesloten werden. Ze mishandelden leden van de ene frak-

tie van een partij "in naam van" een andere fraktie, ze stuurden chantage brieven van zwarte aan blanke organisaties enz. De aanval tegen Links was zo totaal, zo geraffineerd en systematisch, dat de resultaten niet konden uitblijven: de verwarving in het linkse kamp is een groot succes voor de FBI en zijn officiële en andere bazen.

En wij hebben geleerd dat we; nog eens; de reactie onderschat hebben. Welke les kunnen de progressieve krachten, in de States en elders in de Nato-wereld, daaruit helen? Het is duidelijk dat wij niet in staat zijn om de professionele activiteiten van speciaal getrainde agenten door veiligheidsmaatregelen uit te schakelen, en dus zullen we met hun aanwezigheid in onze organisaties moeten blijven rekenen. De enig mogelijke afweertactiek schijnt te liggen in een open en principiële samenwerking van de groepen met elkaar en van de leden onder mekaar en, in elk geval, in een beter gekoördineerde organisatie van de oppositie. In de laatste jaren hebben de speciale ideologieën van elke partij of sekte de bovenhand genomen en de reaktionaire krachten hebben daar goed gebruik van kunnen maken. Beschuldigingen en aanvallen werden niet eerst met de "schuldige" (groep of enkeling) besproken, maar dadelijk en heftig in een artikel of een speech beantwoord, wat natuurlijk nieuwe tegenaanvallen uitlokte enzovoort. En intussen gingen de oorlog in Z-O Azië, de fascistische coup in Chili en de afbraak van de pas veroverde Burgerrechten rustig verder. Voor de tienduizenden, die actief en vaak onder zware offers (gevangenis, ballingschap, boordroof, gebroken loopbaan) in de "Movement" gewerkt hebben, is dit een bijzonder pijnlijke les, en het zal een hele tijd duren, voor we de gevolgen ervan te boven komen.

Maar de vaststelling, dat we een belangrijk en hoopvol gevecht verloren, betekent nog niet, dat we de strijd mogen of moeten opgeven. De Reactie zorgt regelmatig voor verrassingen, die ons daar telkens weer aan herinneren : sinds Watergate en de (echte of fiktieve) oliecrisis zijn er nieuwe krachten opgekomen, uit bevolkingslagen die traditioneel niet tot de "Movement" gerekend worden. Voor de eerste keer sinds de oorlog beginnen vele Amerikaanse arbeiders, en niet alleen de (weinig talrijke) politiek bewuste basismilitanten, zichzelf als een oppositie te zien. De AFL-CIO, de UAW (United Auto Workers), de UE (United Electrical Workers) en andere vakbonden eisen het onmiddellijk ontslag van Nixon en klagen het bedrog van de grote oliemaatschappijen aan. Het feit dat er in arbeiderskringen ernstig over de nodige nationalisatie van de energiesector gediskussieerd wordt, is zo nieuw en radikaal hier, dat het een totaal nieuw uitgangspunt voor de progressieve beweging kan betekenen. Enkele groepen zoals de KP-USA en NAM (New American Movement) hebben dat al ingezien, maar het is nog te vroeg om van een georganiseerde nationale beweging te spreken. De volgende maanden en jaren kunnen belangrijk worden voor de politieke bewustwording van de Amerikaanse arbeidersklas, tenminste als de linkse beweging, in haar geheel, leert inzien hoe levensnoodzakelijk een principiële éénheid is. Een nieuwe succesvolle "aktie" van de FBI kan alleen door politieke en ideologische rijpheid en radikale solidariteit vermeden worden.

Ludo Abicht
Yellow Springs, Ohio
25 januari 1974.

KOOP DIT UITZONDERLIJK DOKUMENT!

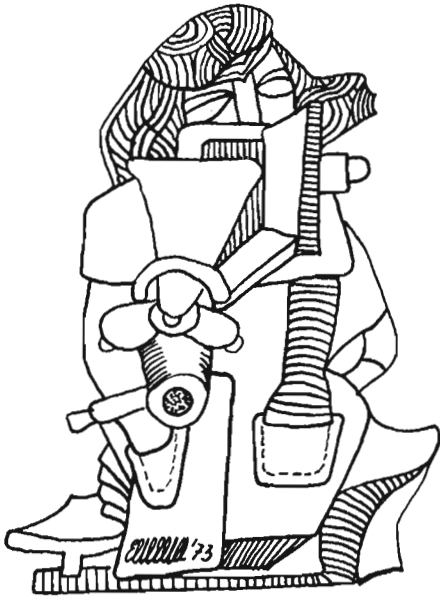
LAS ULTIMAS PALABRES DEL PRESIDENTE
SALVADOR ALLENDE.

¡EL Pueblo unido jamas sera vencido!

Een uitzonderlijke plaat met de laatste toespraak van President Allende tijdens het bombardement van het Presidentieel Paleis op 11 september 1973 en op de keerzijde het lied van de Unidad Popular gezongen door de Chileense groep Quilapayun. Deze grammfoonplaat kan bekomen worden door overschrijving van 100 fr. + 10 fr. port op Prk. 000-0956015-80 van Vrede vzw.
- Studie en infocentrum voor vredes en ontwikkelingsproblematiek - Bagattenstr.
136 - Gent.

ONZE NIEUWE POSTER.

Een poster van 12 x 60 cm. met de tekening en de tekst "oorlog is niet gezond voor kinderen en anderelevende dingen" in tien verschillende talen.
Prijs : 60 fr. + 6 fr. port.

1973 : DE 25ste VERJAARDAG VAN DE UNIVERSELE VERKLARING VAN DE RECHTEN VAN DE MENS STAAT IN HET TEKEN VAN TERREUR EN FOLTERINGEN.

"Alle menselijke wezens worden vrij en gelijk in waardigheid geboren. Zij zijn begaafd met rede en geweten en moeten tegenover elkaar handelen in een geest van broederschap". Deze tekst is die van artikel één van de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens op 10 december 1948 tot stand gekomen in de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties. Het resumeert samen met art. 2 dat meer gaat specificeren, vrij goed de inhoud en de sfeer van de Verklaring.

Zo beweert art. 2 dat gelijk wie beroep kan doen op alle rechten en plichten die uitgeroepen werden in de Verklaring, zonder onderscheid, namelijk van ras, kleur, geslacht, taal, godsdienst, politieke opinie of elke andere mening van nationale of sociale oorsprong, fortuin, geboorte of elke andere situatie.

Het is dus op het geheel van de menselijke wezens dat de rechten en vrijheden toepasselijk zijn die door de Ver-

Het ligt niet in onze bedoeling de waarde van de Verklaring te ontkennen zowel wat de inhoud of de invloed ervan betreft, invloed die ongetwijfeld groot is en vermoedelijk binnen enkele jaren een belangrijke aanvulling op economisch vlak zal kennen onder de vorm van een Handvest van economische rechten en plichten der Staten, dat voor de eerste maal werd voorgesteld door de meksicaanse president Echeverria op Unctad III te Santiago de Chile in 1972 en waaraan momenteel binnen Unctad ernstig gedokterd wordt.

Men dient zich echter wel de vraag te stellen welke de zin is van de viering van de 25ste verjaardag van de Verklaring van de Rechten van de Mens, wanneer die dagelijks voor de voeten wordt getreden, in een tijd waarin folterng, racisme, apartheid, geweld van allerlei allooi nog steeds en steeds meer de middelen bij uitstek blijken te zijn om een ideologie, een cultuur, een politiek, economische belangen enz. door te drukken en op te leggen.

Luidt deze verjaardag even vals als de toekenning van de Nobelprijs voor de Vrede? Zou december (voorlopig?) een rouwdag te maken. Of hadden we er niet beter een meditatie-dag van gemaakt, zowel op individueel als op kollektief vlak over onze houding en die van ons land, over onze kerken, onze legers ten overstaan van al die gewelddaden tegen de Rechten van de Mens?

De apartheid in Zuid-Afrika, de oorlog in Vietnam, waaraan nog geen definitief einde gekomen is, het schrijnend Palestijns-vraagstuk, de "etnische" hetzen in Afrika, de uitmoording van de Indianen, het chileens drama, de opeenvolging van de diktaturen in Griekenland, de folterpraktijken in talrijke zuid-amerikaanse landen (Brazilië, Bolivia, Chili, Paraguay, Uruguay;...), de "psychiatrische behandeling" van ideologische delinquenten in de Sowjet-Unie, enz., dit alles doet ons weer herinneren aan de ruwe politieke werkelijkheid en doet ons voor ogen houden dat er nog veel zal

dienen gedaan te worden om de hoop op een wereld die het leven menselijk en menswaardig maakt voor iedereen, te konkretiseren, zoals dit in de Universele Verklaring wordt vooropgesteld: een wereld van vrijheid, gelijkheid, rechtvaardigheid en vrede...

Naar aanleiding van die recente verjaardag gaf de adjunct-directeur-generaal van de Internationale Arbeidsorganisatie duidelijk toe dat er nog steeds een kloof bestaat tussen de principes en hun toepassing: "Hij (de wereld) staat nog steeds tegenover de ongelijkheden tussen de uiterste rijkdom en de uiterste armoede, de versnelde uitputting van de hulpbronnen op een plaats of in een streek

die elders kontrasteert met het beroven van een massa mensen van de elementaire noodwendigheden van het leven. Hij ziet nog steeds talrijke gevallen van interne en internationale conflicten, hij ziet de verdrukking en de uitbuiting, evenals de diskriminatie die gesteund is

op het rad, de kleur, het geslacht, de godsdienst of de opinies. Deze verjaardag laat dan ook geen plaats over voor welbehagen. De Universele Verklaring van de Rechten van de Mens blijft een uitdaging betekenen voor ons individueel en kollektief egoïsme". Niet alleen de toepassing maar ook de formele aanvaarding van de "rechten van de mens" schijnt voor vele staten niet van een leien dakje te lopen. De twee Internationale Pakten van de rechten van de mens, die een juridisch bindende vorm gevan aan de Verklaring en die in 1966 tot stand kwamen, werden tot hiertoe slechts door 19 staten geratificeerd.

**KAMPAGNE VOOR DE OPHEFFING
VAN DE FOLTERINGEN.**

Amnesty International strijdt sinds 1961 voor de vrijheid van meningsuiting op politiek een godsdienstig gebied, helpt zoveel mogelijk slachtoffers van politieke onverdraagzaamheid, religieus fanatisme, rassendiskriminatie, bruut machtsmisbruik.

Amnesty International heeft duizenden gevallen van foltering kunnen vaststellen zowel in de westerse landen als in het kommunistisch blok, als in de Derde Wereld. De foltering kent blijkbaar nog geografisch, noch politieke, noch ideologische grenzen. Haar uitbreiding kreeg het aspect van een epidemie. Regeringen hebben een grondige analyse gemaakt van de folteringen om op die manier de oppositie van het regime af te schrikken, te straffen, uit te schakelen. Amnesty International vond bewijzen dat er scholen voor folteringspraktijken bestaan, waar de folteraars worden opgeleid in medische en psychologische technieken. Een recent rapport van Amnesty International, afkomstig uit Brazilië bevatte een schrikwekkende documentatie over het gebruik van audio-visuele technieken die het verstand vernielen, waarbij de folteringen van de Middeleeuwen maar kinderspel zijn (1). Er werd bevestigd dat gedurende de manoeuvres van de NATO tijdens de voorbije winter, troepen niet alleen hun bondgenoten maar zelfs hun landgenoten gefolterd hadden om technische informatie door te krijgen. Er is uiteraard geen verge-

lijking mogelijk tussen die gebeurtenissen en de brutaliteit van de fysische en geestelijke folteringen die zich elke dag afspelen achter de gesloten deuren van gevangenissen, politieburelen, militaire kampen over gans de wereld, zowel in Athene als in Vietnam, in Rusland als in Brazilië, waar de Operacao Bandeirantes aangeduid wordt als de beste folteringschool.

Na de Tweede Wereldoorlog heeft het Tribunaal van Nürnberg uitgeroepen dat de regeringen en hun functionarissen verantwoordelijk zijn voor de internationale wet en moraal. Na de oorlog werden zowel de principes van Nürnberg, als de verschillende internationale conventies, zoals de "standard minimum rules" voor de behandeling van gevangenen, de Universele Verklaring van de Rechten van de Mens door de Verenigde Naties aanvaard waar zo goed als alle onafhankelijke naties in vertegenwoordigd zijn. Al deze teksten bevatten principes die het gebruik van folteringen veroordeelt, maar verscheidene leden van de Verenigde Naties zien al die verklaringen, conventies, paktten enz. over het hoofd... Om al die redenen heeft Amnesty International een campagne over gans de wereld op touw gezet voor de opheffing van de folteringen. Gedurende 50 jaar werd de foltering aanzien als een gebrek aan cultuur. Heden ten dage lijkt de folteringspraktijk wel uitgegroeid tot een ware techniek, die aangeleerd wordt en waarvoor apparaten aangewend worden.

(1) Dit rapport is te verkrijgen bij Amnesty International, Guldenvlieslaan 1, 1060 Brussel.

dokument

HERINNERINGEN.....

Een dikke laag sneeuw overdekte Stalingrad of wat er overbleef van Stalingrad waar het VIe leger van maarschalk von Paulus zich vastklampte aan de puinen in zijn doodsstrijd voor Hitler. Stalingrad een ware hel op het einde van 1942. Driehonderdduizend Duitse soldaten in de val, omsingeld door het Sovjetleger. Men zegt wel dat het menselijk uithoudingsvermogen grenzen heeft. In Stalingrad had het lijden geen grenzen. Voor de strijders ging het om een beslissend keerpunt. De meeste Duitsers hadden het nationaal-socialistisch geloof. In Stalingrad waar ze voelden dat men hen belogen had, verloren zij dit stilaan. Dag en nacht, zonder een ogenblik respijt bulderden het geschut en de ontploffingen. Reusachtige rookkolommen stegen op tegen de lage hemel. Plots hoorde men een zonderling geluid. Het was geen kanon, geen mitrailleur, geen geweer. Het was een menselijke stem die uit de richting van de Russische loopgraven kwam en versterkt werd door luidsprekers. En die stem sprak Duits. Ze zegde : U hebt geen schijn van kans om aan de omsingeling te ontkomen. De strijd voortzetten betekent zelfmoord... En de stem vervolgde, zij drong aan, overtuigde. En de Duitsers luisterden. Zij wisten stellig dat het niet de stem van een Rus was. Maar hoe kwam zij dan uit de Sovjetlinies? Hoe konden die strijders van Adolf Hitler zich voorstellen dat het de stem van Walter Ulbricht was die zij hoorden, de stem van een Duitse kommunist die naar de Sovjetunie was uitgeweken? Konden zij zich ooit voorstellen dat die zelfde Walter Ulbricht eens president van de Duitse Demokratische Republiek zou worden?

Zij die luisterden zagen plots strooibijljetten uit de lucht vallen. Zij raapten ze op en lazen : "De honger, de ziekte, de koude verhogen uw lijden. En de Russische winter begint pas. Sterkere vorst, de wind uit de steppe, de sneeuwstormen wachten op u. U zijt niet uitgerust om dit alles te trotseren. Het gebrek aan hygiëne ondermijnt uw gezondheid. Bevelvoerders en officieren der omsingelde troepen uw toestand is hopeloos, uw weerstand heeft geen zin meer....

Tijdens de volgende dagen werden de opwepen met luidsprekers steeds talrijker. Op 9 januari kwamen reeds drie Duitse gevangenen genomen officieren, een kapitein en twee luitenanten, de ploeg van Walter Ulbricht versterken. Het ogenblik was

ernstig : voor de eerste maal zouden uit de Wehrmacht afkomstige agitators hun gewezen kameraden aansporen tot overgave. Op 2 februari capituleerde maarschalk von Paulus; 23 generaals, 2500 officieren en 99.000 duizend soldaten werden door de Russen gevangen genomen. Eindeloze colonnes krijgsgevangenen rekten zich uit in de sneeuw. Een auto bracht maarschalk von Paulus, zijn adjudant kolonel Adam en generaal Schmidt, chef-staf van het VIe Duitse leger naar het hoofdkwartier van generaal Choumilov, kommandant van het 64e Sovjetleger.

Kolonel Adam heeft verteld hoe het onderhoud tussen de drie Duitsers en de Rus verliep : - U gaat de Noord-groep bevelen op zijn beurt te capituleren zegde hij tot von Paulus. Deze zag de Rus in het gezicht en zegde : - Neen dat is mijn zaak niet. Op dat ogenblik dachten de drie Duitsers : "Wij worden alle drie gefusiljeerd". Maar de Rus antwoordde kalm : - Wilt ge iets gebruiken? Nu dachten de Duitsers : - "Wij worden alle drie vergiftigd". Men at. Men dronk. Niemand stierf.

Een weinig later ontmoette von Paulus de maarschalken Rokossovski en Veronov. Rokossovski, een van zijn geduchtste overwinnaars zei toen de volgende woorden die uitermate opvielen :

- Hoe kan een man zoals u op het politiek plan een man volgen zoals Hitler? Dat zullen we nooit kunnen begrijpen. Voor diegenen die toen leefden moet de naam van von Paulus tegenstrijdige gevoelens opwekken. Lange tijd was hij verbonden met de voornaamste offensieven van de Führer. Von Paulus was de man van de operatie "Seelöwe" : de aanval op Engeland voorzien in 1940. Von Paulus was ook de man van de operatie "Barbarossa" : de aanval op de USSR. Door hem het bevel toe te vertrouwen te Stalingrad voorzag Hitler, die niet twijfelde aan de overwinning, zijn benoeming tot opperbevelhebber van de Wehrmacht in vervanging van generaal Jodl.

In de communiqués van het OKW kwam de naam van generaal von Paulus als een 'leitmotiv' terug. Juist voor de capitulatie had Hitler hem tot veldmaarschalk benoemd waarna hij verklaarde :

- De militaire geschiedenis heeft geen enkele veldmaarschalk gekend die capituleerde.

En plots hoorde men de naam van die trouwe soldaat - trouw aan Hitler - voor de radio, betrokken bij die van een comité "Vrij Duitsland" waarvan de zetel te Moskou gevestigd was. De propaganda der Sovjets, samen met die van de geallieerden, maakten van die gevangene soldaat een symbool : dit van de rede die het wint van de onredelijke hartstocht. De Duitse propaganda beschuldigde de verrader von Paulus van eerloosheid.

Hoe was een dergelijke omkeer mogelijk geworden? Er verschenen reeds vele werken over de strijd in Stalingrad maar dit onderwerp wordt nauwelijks aangeraakt.

Een uitzondering, het werk "De Rode Wehrmacht" met de ondertitel "Vrij Duitsland tegen Nazi-Duitsland" van de Franse schrijver Marcel Veyrier. Deze heeft niet alleen toegang gekregen tot de geschreven documenten maar ook contact gezocht met de overlevende Duitsers. Voor het eerst komt de psychologie van maarschalk von Paulus en nog vele andere Duitsers; waarvan de omkeer een generatie met verstomming sloeg, hierdoor aan het licht. Eerst komen natuurlijk de Duitse kommunisten aan de beurt. Bij het begin van W.O.II waren zij niet talrijk in de Sovjetunie. In ballingschap sedert het nazisme vormden zij nochtans een samenhangende groep, vol verbeelding en brandend van verlangen om handelend op te treden. Na het binnenrukken van de eerste nazilegers in juni 1941 werden zij spoedig verwoegd door overlopende Duitse kommunisten. Reeds in oktober 1941 richtte de Duitse kommunistische partij een boodschap tot het Duitse volk. De tekst werd door Sovjetvliegtuigen over de linies van de Wehrmacht verspreid. Op hetzelfde ogenblik kregen de Duitse kommunisten, bezield door Walter Ulbricht, de beschikking over een radiozender. Terzelfdertijd verkregen Walter Ulbricht en enkele andere kommunisten toegang tot de krijgsgevangenkampen. Zonder veel resultaat. Zij zelf betuigden hun ontgoocheling, hun bitterheid. Maar Hitler's troepen zegevierden overal en dit verklaarde wel dat.

De tijd ging voorbij en stilaan werd het duidelijk dat de krijgskans keerde. Het comité "Vrij Duitsland" boekte steeds meer succes. Speciaal opgeleide overgelopen of krijgsgevangen Duitse officieren en soldaten verspreidden op hun beurt de geschiedenis en de Marxistische theologie. Zo vernamen de Duitse krijgsgevangenen iets waar ze hoegenaamd niets van wisten nl. het bestaan van een Duitse revolutionaire beweging.

Na enkele maanden was reeds een groot aantal propagandisten opgeleid die konden discussiëren en desnoods overtuigen. Wanneer von Paulus capituleerde te Stalingrad, wanneer de Duitse nederlagen ontelbare overwonnenen binnenbrachten konden depropagandisten van het eerste uur tot de aktie overgaan.

Wilhelm Pieck, de gewezen opvolger van Thaelman aan het hoofd van de Duitse kommunistische partij, bezocht von Paulus vier maanden na de overgave.

- M. de veldmaarschalk u zijt wellicht verwonderd dat een uitgewekene zoals ik u een bezoek brengt. Maar ik hield er aan dit te doen. Hoe gaat het met u?

- Ik dank u M. Pieck. Mijn gezondheid is goed. Er is voldoende voedsel en ik word goed verzorgd door Russische en Duitse geneesheren. Een krijgsgevangene mag niet meer verlangen.

- Dit hadt u allemaal kunnen vermijden door Hitler niet te volgen.

- Ik ben een soldaat. Ik moest de bevelen

van mijn oversten uitvoeren. Ik heb nooit aan politiek gedaan.

- M. de veldmaarschalk u zijt intelligent en ontwikkeld. Hebt u niet begrepen dat Hitler het volk bedroog? Hebt u werkelijk geloofd dat de Sovjetunie Duitsland zou aanvallen?

- Ik kan me niet voorstellen dat het staatshoofd zou liegen. Zoals vele duizenden heb ik vertrouwen gehad in Hitler. Ik geloofde in hem toen ik plannen tegen de USSR opmaakte. Op het ogenblik van Stalingrad had ik nog vertrouwen in hem.

- U hadt meer kritisch inzicht over de evolutie van de oorlog moeten hebben. Waarom de strijd zo lang volhouden te Stalingrad? De toestand was hopeloos. Waarom hadt u meer vertrouwen in Hitler dan in uw eigen mening? Waarom hebt u de capitulatievoorwaarden van het Rode Leger niet aanvaard? Hitler is een misdadiger. Hij heeft nooit de belangen van ons volk gediend. De kommunisten hebben dit van den beginne aan gezegd. U hadt dit bij de omsingeling van Stalingrad moeten begrijpen en er naar handelen.

- Ik zegde u reeds M Pieck dat ik aan geen politiek deed. De Duitse soldaat moet a politiek zijn. Hitler was niet alleen het staatshoofd maar ook de opperbevelhebber van de Wehrmacht. Ik kende de militaire toestand niet in zijn geheel, noch de plannen noch de mogelijkheden van het opercommando.

- Wat betekent a-politiek M. de veldmaarschalk? U hebt een politieke rol gespeeld maar ze was slecht. U was een werktuig in de handen van diegenen die ons volk ongelukkig maakten, van diegenen die noch nationaal noch socialistisch waren. U hebt een misdadige politiek gediend... Toen werd Pieck ineens ernstig, bijna plechtig. Hij vroeg de maarschalk om met hem alleen te blijven. Wanneer de deuren gesloten waren deelde Pieck aan von Paulus mede dat een groep officieren, soldaten en uitgeweken antifascisten een nationaal comité "Vrij Duitsland" gingen oprichten. Pieck veronderstelde dat niets de aansluiting van de maarschalk verhinderde:

- Er bestaan diepe meningsverschillen tussen ons. Wij zullen nooit dezelfde overtuiging hebben. Maar iets bindt ons. Wij zijn Duitsers en wij beminnen Duitsland. En deze die zijn vaderland liefheeft moet het redden.

De maarschalk luisterde naar dit alles. Was het wel die uitgeweken kommunist die tot hem sprak? Tot hem, de man van "Se-löwe", van "Barbarossa"? Een jaar terug zou hij deze die dit gesprek zou voerspeld hebben voor gek hebben uitgescholden. Alhoewel hij de argumenten van Pieck verwierp waren er toch enkele die hem troffen. Vandaar zich aan te sluiten bij het comité "Vrij Duitsland" was er een afgrond. Beleefd maar beslist weigerde hij het voorstel van Pieck : "Een soldaat en vooral een krijgsgevangene mag niet aan politiek doen...".

Op 3 juli 1943 werd het nationaal comité "Vrij Duitsland" gesticht. De vorige dag was te Krasnogorsk een soort congres gehouden waar krijgsgevangenen uit alle kampen aan deelnamen. Aan de leiding van het comité stonden vooreerst de kommunistische leiders maar ook vier kommandanten, twee kapiteins, zes luitenanten, een twintigtal onderofficieren en soldaten, een dominee en enkele syndikalisten. De minst verwachte rekrut : luitenant graaf Einsiedel, achterkleinzoon van Bismarck.

Het comité publiceerde onmiddellijk een manifest. De redenering was zeer eenvoudig : men vroeg aan de Duitsers 't zij krijgsgevangenen, gemobiliseerden in de Whermacht of diegenen die in het buitenland verbleven er zich van te overtuigen dat Duitsland de oorlog verloren had. Onvermijdelijk zou deze door een vredesconferentie gevolgd worden. Duitsland zou dan zo goed mogelijk zijn belangen moeten verdedigen. De Duitsers die de wapens tegen Hitler zouden hebben opgenomen konden op die manier de balans in het voordeel van hun overwonnen land doen overhellen.

Kolonel Steidle was een der eerste hogere officieren die toetraden tot het nationaal comité "Vrij Duitsland". Hij was stellig overtuigd dat die oprichting een dringende noodzaak was en hij ging nog een stap verder door het stichten, met medewerking van een aantal hogere officieren, van de "Unie der officieren". Hij richtte zich in steeds vuriger toespraken tot de krijgsgevangenen in de kampen, hij redigeerde oproepen die door luidsprekers in de gevechtslinies werden uitgezonden. Hij richtte zich ook rechtstreeks tot de kommandanten van de Wehrmacht. Hij gebruikte de reeds versterkte zender van "Vrij Duitsland" en bereikte langs die weg praktisch alle Duitssprekenden in Europa. In dit schema werd hij belast met de toetreding van kolonel Seidlitz te bewerkstelligen. Hij slaagde in dit opzet en hiermede werd de kring rond von Paulus steeds dichter toegehaald. Kort nadien trad ook kolonel Adam, de meest intieme medewerker van von Paulus toe tot het comité. Adam volgde aandachtig de evolutie van zijn chef. Von Paulus was niet akkoord met die toetreding maar hij had ze ook niet afgekeurd. Hij aanvaardde de discussie met Seidlitz en ook met sommige kommunistische leiders. Hij formuleerde vele objecties maar hij discussieerde. Op 21 juli 1944 vernam de maarschalk het bericht van de aanslag op Hitler. Hij kende zeer goed von Stauffenberg, de man die de bom aan Hitler's voeten legde. Op 8 augustus vernam hij de terechtstelling van veldmaarschalk von Witzleben en zes generaals. Die dag was maarschalk von Paulus zeer ontroerd. Dezelfde avond nam hij het woord voor de radio "Vrij Duitsland":

- De gebeurtenissen der jongste dagen bewijzen dat de voortzetting van de oorlog geen zin meer heeft. Duitsland heeft de oorlog verloren. Het moet zich bevrijden van Hitler. Er moet een regering gevormd worden die een einde zal stellen aan de vijandelijkheden en het voortbestaan van ons vaderland zal verzekeren. Op 14 augustus trad von Paulus toe tot het comité "Vrij Duitsland" en de "Unie der officieren".

Alles ging nu vlug, zeer vlug. Getroffen door de propaganda van het comité capituleerde generaal Vincent Müller, bevelhebber van het XIIe legerkorps met 100.000 officieren en soldaten. De Whermacht verloor verder de hoofdkwartieren van vijf legerkorpsen en achttien divisies.

De gebeurtenis die zich voordeed in december 1944 was zonder voorgaande in de geschiedenis van Duitsland; vijftig gevangen generaals, waaronder maarschalk von Paulus, tekenden een proclamatie aan het Duitse volk waarin zij het bezworen tegen Hitler, Himmler en hun verderfelijke regime op te staan.

De ramp die het nationaal comité "Vrij Duitsland" voorspeld had gebeurde. Het naziregime werd verpletterd en Duitsland vernietigd. Op 2 november 1945 vergaderden het nationaal comité en de "Unie der officieren" voor de laatste maal, daarna werden zij ontbonden.

Maarschalk Paulus kwam in 1953 naar Duitsland terug. Het spreekt vanzelf dat hij niet naar Federaal Duitsland kon terugkeren. Zijn vrouw overleed tijdens zijn lange gevangenschap. Hij vestigde zich te Dresden in de Duitse Demokratische Republiek. Vooraleer de Sovjetunie te verlaten legde hij de volgende verklaring af :

- Ik zou de USSR niet willen verlaten zonder aan de Sovjets te zeggen dat ik op een dag in hun land gekomen ben als een vijand die blindelings gehoorzaamde maar dat ik het als vriend verlaat.

Op 22 februari 1957 werd hij door een bulbare verlamming geveld.

T. BAILLEUL.

Op 3 juli 1943 werd het nationaal comité "Vrij Duitsland" gesticht. De vorige dag was te Krasnogorsk een soort congres gehouden waar krijgsgevangenen uit alle kampen aan deelnamen. Aan de leiding van het comité stonden vooreerst de kommunistische leiders maar ook vier kommandanten, twee kapiteins, zes luitenanten, een twintigtal onderofficieren en soldaten, een dominee en enkele syndikalisten. De minst verwachte rekrut : luitenant graaf Einsiedel, achterkleinzoon van Bismarck.

Het comité publiceerde onmiddellijk een manifest. De redenering was zeer eenvoudig : men vroeg aan de Duitsers 't zij krijgsgevangenen, gemobiliseerden in de Wehrmacht of diegenen die in het buitenland verbleven er zich van te overtuigen dat Duitsland de oorlog verloren had. Onvermijdelijk zou deze door een vredesconferentie gevolgd worden. Duitsland zou dan zo goed mogelijk zijn belangen moeten verdedigen. De Duitsers die de wapens tegen Hitler zouden hebben opgenomen konden op die manier de balans in het voordeel van hun overwonnen land doen overhellen.

Kolonel Steidle was een der eerste hogere officieren die toetraden tot het nationaal comité "Vrij Duitsland". Hij was stellig overtuigd dat die oprichting een dringende noodzaak was en hij ging nog een stap verder door het stichten, met medewerking van een aantal hogere officieren, van de "Unie der officieren". Hij richtte zich in steeds vuriger toespraken tot de krijgsgevangenen in de kampen, hij redigeerde oproepen die door luidsprekers in de gevechtslinies werden uitgezonden. Hij richtte zich ook rechtstreeks tot de kommandanten van de Wehrmacht. Hij gebruikte de reeds versterkte zender van "Vrij Duitsland" en bereikte langs die weg praktisch alle Duitssprekenden in Europa. In dit schema werd hij belast met de toetreding van kolonel Seidlitz te bewerkstelligen. Hij slaagde in dit opzet en hiermede werd de kring rond von Paulus steeds dichter toegehaald. Kort nadien trad ook kolonel Adam, de meest intieme medewerker van von Paulus toe tot het comité. Adam volgde aandachtig de evolutie van zijn chef. Von Paulus was niet akkoord met die toetreding maar hij had ze ook niet afgekeurd. Hij aanvaardde de discussie met Seidlitz en ook met sommige kommunistische leiders. Hij formuleerde vele objecties maar hij discussieerde. Op 21 juli 1944 vernam de maarschalk het bericht van de aanslag op Hitler. Hij kende zeer goed von Stauffenberg, de man die de bom aan Hitler's voeten legde. Op 8 augustus vernam hij de terechtstelling van veldmaarschalk von Witzleben en zes generaals. Die dag was maarschalk von Paulus zeer ontroerd. Dezelfde avond nam hij het woord voor de radio "Vrij Duitsland":

- De gebeurtenissen der jongste dagen bewijzen dat de voortzetting van de oorlog geen zin meer heeft. Duitsland heeft de oorlog verloren. Het moet zich bevrijden van Hitler. Er moet een regering gevormd worden die een einde zal stellen aan de vijandelijkheden en het voortbestaan van ons vaderland zal verzekeren. Op 14 augustus trad von Paulus toe tot het comité "Vrij Duitsland" en de "Unie der officieren".

Alles ging nu vlug, zeer vlug. Getroffen door de propaganda van het comité capituleerde generaal Vincent Müller, bevelhebber van het XIIe legerkorps met 100.000 officieren en soldaten. De Wehrmacht verloor verder de hoofdkwartieren van vijf legerkorpsen en achttien divisies.

De gebeurtenis die zich voordeed in december 1944 was zonder voorgaande in de geschiedenis van Duitsland; vijftig gevangene generaals, waaronder maarschalk von Paulus, tekenden een proclamatie aan het Duitse volk waarin zij het bezworen tegen Hitler, Himmler en hun verderfelijke regime op te staan.

De ramp die het nationaal comité "Vrij Duitsland" voorspeld had gebeurde. Het naziregime werd verpletterd en Duitsland vernietigd. Op 2 november 1945 vergaderden het nationaal comité en de "Unie der officieren" voor de laatste maal, daarna werden zij ontbonden.

Maarschalk Paulus kwam in 1953 naar Duitsland terug. Het spreekt vanzelf dat hij niet naar Federaal Duitsland kon terugkeren. Zijn vrouw overleed tijdens zijn lange gevangenschap. Hij vestigde zich te Dresden in de Duitse Democratische Republiek. Vooraleer de Sovjetunie te verlaten legde hij de volgende verklaring af :

- Ik zou de USSR niet willen verlaten zonder aan de Sovjets te zeggen dat ik op een dag in hun land gekomen ben als een vijand die blindelings gehoorzaamde maar dat ik het als vriend verlaat.

Op 22 februari 1957 werd hij door een bulbaire verlamming geveld.

T. BAILLEUL.

bijdrage van het colam

CENTRUM
ORIENTATIE
LATIJNS-
AMERIKA
TE ROERMOND

UITEENLOPEND OORDEEL.

In een nabeschouwing op Chili's Zwarte September werden de volgende woorden aangehaald betreffende de nog te verrichten studie over het in bloed gesmoorde Chileense experiment: "Maar hoe ook de uitkomst van die studies zal luiden, zij kunnen slechts een zoveelste bevestiging opleveren van de wetenschap, dat het gevecht om een menselijker maatschappij in laatste instantie een strijd is op leven en dood met een tegenstander, die voor geen middel verugschrikt om zijn heerschappij te handhaven".

Dit is geen ideologisering van gebeurtenissen, maar een nuchtere vaststelling van feiten. Voor de een is dat duidelijk, voor de ander niet. De waardering van de gebeurtenissen in Chili loopt uiteen. De een juicht ze toe, de ander betreurt ze. De een stelt, dat er nu gerechtigheid gebeurt, de ander, dat er nu op grove wijze onrecht geschiedt.

TWEE BRIEVEN

In het Spaanse tijdschrift Mensaje werden twee ingezonden reacties geplaatst, die diametraal tegenover elkaar staan. Beide reacties zijn niet ondertekend. Voor één ervan snap ik dat niet, want hij had zeker een pluimpje van de Junta gekregen. Misschien bang voor een ommekeer?

BRIEF I;

De auteur, die op z'n zachts gezegd niet rouwig is over de gebeurtenissen, onderscheidt zich in de kunst om bepaalde zaken onvermeld te laten, zoals fusiljering van politieke tegenstanders, en in de kunst om het venijn van zijn (ver)oordeling tussen haakjes te plaatsen. Hier volgen een aantal van die staaltjes.

"De situatie in Chili zat muurvast, en de enige uitweg was het verlossend ingrijpen van het leger. Het leger, door zijn traditioneel, (in de laatste tijd bijna heroïsch) professionalisme, door zekere deugden: respect voor de wet, liefde voor het vaderland, garantie voor de nationale waardigheid en het nationale lot, dit leger nu, stond voor de immense taak om van de grond af te beginnen, omdat alles onder Allende is vernietigd. Het leger heeft ingegrepen, omdat het volk hierom riep."

Dit laatste moet men toegeven, als men

onder "volk" verstaat de multinationale bedrijven rond ITT en Anaconda, de midden-groepen, en de christendemocraten.

De komst van priesters en nonnen verdient volgens de auteur een sympathieke dankbaarheid, maar stelt ook de noodzaak van een kritische en objectieve herziening van criteria, van opleidingen, van nationaliteiten, van talen, van congregaties ieder met een eigen "geest", van verscheidene oriëntaties (of desoriëntaties). Over de groep "christenen voor het socialisme" zegt hij ondermeer, dat nonnen met een hartstochtelijkheid, eigen aan vrouwen, zich in groten getale erbij aansloten. Bovendien vindt hij het vermeldenswaard, dat binnen de groep "christenen voor het socialisme" de meest strijdbare groepering de religieuzen waren: jezuiteten, franciscanen, Noord Amerikanen van het Colegio Saint George, Hollanders en anderen. Hij weet niet, wat een psycholoog hierover zal zeggen, maar hij suggereert wel een antwoord, door te zeggen, dat het misschien een schuldgevoel is van verloren jaren, waarin zij het recht gediend hebben.

BRIEF II

De tweede briefschrijver beoordeelt de gebeurtenissen heel anders. Voor hem vormen het eerste probleem diegenen onder de clerus, die gelukkig zijn met de gebeurtenissen: Niet alleen zij, die openlijk en al lang aan het rechtse front strijden, maar ook het aanzienlijk deel, dat zich vroeger onafhankelijk opstelde. Nu worden zij plotseling militanten van de militairen. De meest intelligenten komen daar niet openlijk voor uit; anderen doen dat wel. In Santiago hebben deze laatsten een leider in Raul Hasbun. Deze talrijke groep is dienaar geworden van de militairen.

Het ernstige is, dat deze mensen tot elke prijs de Kerk in dienst willen stellen van de Junta. In de provincies is het probleem nog ernstiger. Als daar onder priesters het probleem van de fusiljeringen wordt besproken, kan men opmerkingen horen als: het is een wettige verdediging; het is niet zeker; ik heb het niet gezien. Er ontbreken ook geen mensen onder hen, die het zien als het enige efficiënte middel. Priesters en zusters, die onder de armen hebben gewerkt, worden door dit feit alleen al verdacht. De meesten die uit het land zijn gezet, werkten onder de armen. Van clerici die verbonden zijn met rechtse en ultra-rechtse groeperingen, weet men, dat zij zoeken naar een ideologie, waarmee zij denken, dat de militairen een lange tijd aan het bewind kunnen blijven.

Met zo'n sterke en militaire dictatuur, die staat op het opbouwen van een keihard kapitalisme, waarin zelfs geen spoor te ontwaren is van een mogelijkheid tot vrijheid voor vakbonden, is de toekomst helemaal duister of eenvoudig alleen wat somber? Op het eind van zijn brief vraagt de schrijver aan buitenlandse tijdschriften, te helpen om een beetje de mentale dicta-

tuur te verlichten, die de Chilenen op dit moment ondervinden.

HET "ALGEMEEN WELZIJN" VAN DE JUNTA.

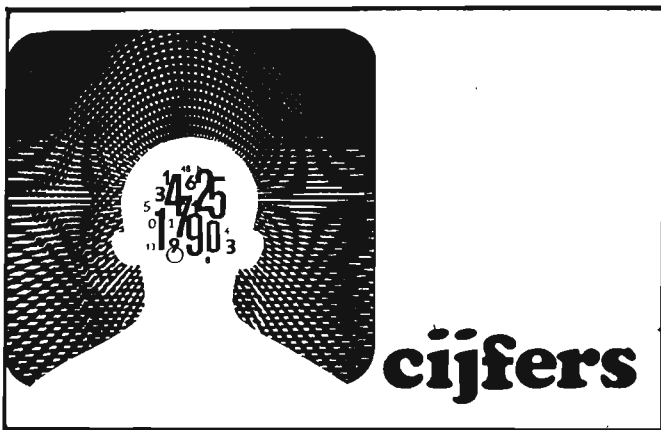
Hoe de oordelen ook uitvallen over de geweldadige staatsgreep in Chili, het is duidelijk, dat er nu een niets en niemand ontziende terreur wordt uitgeoefend door de militaire Junta. Zij heeft een eind gemaakt aan de poging om een meer menswaardige samenleving op te bouwen. Zij en haar aanhangers stellen alles in

het werk om de buitenwereld te laten zien, dat er gewerkt wordt aan het algemeen welzijn van het Chileense volk.

Er wordt niet bij verteld, dat de armen, de meest uitgebuiten, hier niet onder vallen.

Voor de zoveelste maal wordt er weer een samenleving opgebouwd, waarin de zwakste het kind van de rekening is.

J. Van Rijsbergen.

DEFENSIE-UITGAVEN VAN DE NAVO-LANDEN (1949-1973)

De cijfers in de onderstaande tabel vertegenwoordigen effectieve betalingen ofwel betalingen die in het lopende kalenderjaar nog moeten worden verricht. Deze cijfers zijn gebaseerd op de NAVO-definitie van de defensie-uitgaven. Aangezien er verschil bestaat tussen deze definitie en de nationale definities kunnen er belangrijke afwijkingen voorkomen met betrekking tot de overeenkomstige cijfers, gepubliceerd door de nationale begrotingen. In de cijfers voor de Verenigde Staten en Canada zijn begrepen uitgaven van deze landen in het kader van hun militaire hulpprogramma's. In de cijfers voor de Europese NAVO-landen is deze hulp niet begrepen.

Land	Geldenheid in miljoenen (behalve Italië)	Werkelijke uitgaven											Verwachtingen 1973
		1949	1954	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972	
België	Belg. Fr.	8.273	20.707	26.241	26.606	28.169	30.396	32.676	33.892	37.502	39.670	44.140	49.075
Canada	Canad. \$	372	1.771	1.813	1.659	1.766	1.965	1.927	1.899	2.061	2.132	2.238	2.391
Denemarken	Deense Kroon	360	885	1.764	1.974	2.080	2.249	2.591	2.640	2.757	3.195	3.386	3.711
Frankrijk	Franse Fr	4.787	11.710	24.280	25.300	26.732	28.912	30.200	31.700	33.200	35.000	36.800	41.460
Duitsland (a)	D.M		6.287	19.553	19.915	20.254	21.408	19.310	21.577	22.573	25.450	28.720	31.597
Griekenland	Drachme	1.630	3.428	5.647	6.290	7.168	9.390	11.003	12.762	14.208	15.480	17.211	19.478
Italië	miljarden Lires	301	543	1.118	1.212	1.342	1.359	1.403	1.412	1.562	1.852	2.162	2.385
Luxemburg	Luxemb. Fr	112	565	462	477	497	413	374	391	416	442	517	575
Nederland	Gulden	680	1.583	2.661	2.714	2.790	3.200	3.280	3.682	3.968	4.466	4.974	5.651
Noorwegen	Noorse Kroon	370	1.141	1.570	1.897	1.947	2.097	2.300	2.502	2.774	3.022	3.239	3.621
Portugal	Escudo	1.419	2.100	6.451	6.680	7.393	9.575	10.692	10.779	12.538	14.699	16.046	15.528
Turkije	Turkse £	556	934	3.443	3.821	3.996	4.596	5.159	5.395	6.237	8.487	9.961	12.483
Groot-Brittannië	£ sterling	779	1.569	2.000	2.091	2.153	2.276	2.332	2.303	2.444	2.800	3.272	3.481
Verenigde Staten	Amerik. \$	13.503	42.786	51.213	51.827	63.572	75.448	80.732	81.443	77.854	74.862	77.638	78.462
Gebied													
Geheel Europa (b)	Amerik. \$	4.838	11.757	19.733	20.606	21.512	22.925	22.333	23.193	24.577	28.008	33.416	39.974
Geheel N.-Amerika	Amerik. \$	13.875	44.557	52.890	53.362	65.205	77.265	82.515	83.199	79.821	76.973	79.897	80.853
Gehele NAVO (b)	Amerik. \$	18.713	56.314	72.623	73.968	86.717	100.190	104.848	106.392	104.398	104.981	113.313	120.827

a. Voordat de Bondsrepubliek Duitsland tot de NAVO toetrad (mei 1955), droeg dit land aan de defensie-begrotingen van sommige NAVO-landen bij door het betalen van de bezettingskosten. Verder betaalde dit land sommige kosten in het kader van de NAVO-definitie voor defensie-uitgaven. Behalve de defensie-uitgaven (NAVO-definitie) moeten de Duitse instanties jaarlijks belangrijke kosten maken voor Berlijn met het oog op de bijzondere omstandigheden waarin deze stad verkeert en de noodzaak haar voortbestaan te waarborgen, in het belang van de verdediging van de vrije wereld. Deze uitgaven komen niet in bovenstaande tabel voor aangezien zij niet onder de NAVO-definitie vallen. Voor 1973 worden zij geraamd op 6.608 miljoen DM.

b. De totaalbedragen voor Europa en de NAVO voor 1949 zijn niet meegerekend de defensie-uitgaven van de Bondsrepubliek Duitsland. Zij kunnen dus niet zonder meer met de totaalcijfers van de volgende jaren worden vergeleken. Aangezien deze totaalbedragen zijn opgesteld op basis van de officiële wisselkoersen, kunnen vergelijkingen tussen twee jaren onnauwkeurig zijn. De cijfers voor geheel Europa in 1973 blijken aldus ongeveer 20% hoger dan in 1972. De corresponderende cijfers op basis van een ongewijzigde wisselkoers geven echter een verhoging van slechts 10% ongeveer.

CHILI

DE CHILEENSE STAATSGREEP EEN HERHALING VAN DE BRAZILIAANSE "REVOLUTIE" VAN 1964?

Vóór en vooral ook gedurende het bewind van president Allende werd de mite verspreid dat; historisch gezien; in afwijking tot andere latijnsamerikaanse landen; het leger in Chili "apolitiek", en non-interventionalistisch zou zijn. Deze mite werd o.m. door de franse socioloog Alain Joxe in zijn "Las Fuerza Armadas en el Sistema Politico de Chile "(1) gedemistifieerd. Onder de, gedurende de laatste jaren, steeds dreigender druk van "Links", moesten de nationale bourgeoisieën in Latijns-Amerika zich gaan steunen op binnenlandse en/of buitenlandse strijdkrachten. Dit fenomeen roep precies de vraag op, welke rol de strijdkrachten in het verleden gespeeld hebben, en nu nog spelen.

Om het verschil tussen het chileense en de andere latijns-amerikaanse legers aan te wijzen, verwezen talrijke "Chili-kenners" naar de traditie van niet-interventionalisme van het chileense leger. Op die manier droegen ze bij tot het in het leven houden van de mite net zoals men de mite in stand hield die Chili een fundamenteel democratisch, parlementair regime noemde. Zijn het deze mites die het geloof in een legalistische koers naar het socialisme in Chili en elders in de wereld aanwakkerden? Ook in Brazilië werd er een ware mite geweven over de eenheid in het leger. Achter die mite worden zowat overal ter wereld voor de ogen van de meerderheid de inwendige twisten, persoonlijke rivaliteiten en zekere conflicten verdoezeld.

Net zoals in Chili kon in Brazilië sprake zijn van een min of meer "apolitieke" houding van het leger (de korte militaire ingrepen van 1945, 1955 en 1961 niet te na gesproken). Pas met de "revolutie" van 1964 ontnamen de militairen voor de eerste maal sedert de 20ste eeuw de macht aan de burgerlijke regeerders.

De revolutie van 1964 is nochtans niet zo verwonderlijk wanneer men weet dat de jonge officieren die hun opleiding kregen aan het beruchte militaire "Sorbonne"-hogeschool, in hoofdzaak reageren tegen het bourgeois-nationalistisch populisme van Goulart en zijn voorgangers (Vargas, Kubitschek, Quadros) (2).

Belast met de controle en de veiligheid van de natie, zijn de activiteiten van het leger aanvankelijk strikt beperkt tot militaire acties, en worden die geleidelijk uitgebreid tot alle terreinen waarbij de voornaamste belangen van de natie worden verdedigd.

De verrechtvaardiging van het "uitgebreid" optreden van de militairen ligt te vinden

in de klassieke argumentatie dat de leemte achtergelaten door de politici, dient weg te werken. De militairen staan in een zekere zin in voor een moderniserende rol in het staatsbestel. De rol van de braziliaanse militaire macht buiten het militair kader om, leidde tot een militarisering van het staatsapparaat, zoals het recent opnieuw in Chili gebeurde (3).

Bovendien werd een nieuwe vorm van argumentatie, met name de theorie van de nationale veiligheid, uitgewerkt en aangewend. Volgens deze theorie dient er immers prioriteit gegeven te worden aan de nationale veiligheid door de onvermijdelijke voorrang van de strategie op de politiek te geven, in het kader van het begrip 'dominerend antagonisme '(4). De nationale veiligheidsdoktrine is gebaseerd op het bestaan van twee invloedssferen, enerzijds de westerse kristelijke beschaving onder leiding van de Verenigde Staten (waartoe zonder twijfel Brazilië behoort), anderzijds het materialistisch, ateïstisch kommunistisch blok aangevoerd door de Sowjet-Unie. Het is dus o.m. de taak van Brazilië de invloedssfeer van het kommunisme te beperken en zelfs in te dijken, vooral dan nationaal gezien. M.a.w. het verhinderen van een interne nationale revolutie. Vandaar dat het militair regime korps uitgedoofd is tot één groot politieleger (5). Aldus wordt de militaire interventie kwa duur en intensiviteit onbeperkt, afhankelijk van het aanslepend antagonisme...

Die geo-politieke theorie spruit regelrecht voort uit de Escuela Superior de Guerra, de Militaire Hogeschool, de Sorbonne bijgenaamd, in 1949 opgericht door Cordeiro de Farias, een officier met een lange politieke carrière en een strijdvlugtige pro-amerikaanse opstelling. De school is bedoeld in hoofdzaak een geschoolde anti-kommunistische elite te vormen, die in staat is het land te besturen in overeenstemming met de strategische doelen die door de Generale Staf waren bepaald. Eén van de leden van de Generale Staf is generaal Golbéry Couto e Silva, die als het ware de theoreticus van de braziliaanse "Geopolitica" kan beschouwd worden (6).

Zoals wel meer voor komt in een ontwikkelingsland, wordt aan de vorming van de militairen veel belang gehecht. De cursussen die aan de Militaire Hogeschool gegeven worden, snijden dan ook zowel militaire, politieke als economische en sociale problemen aan, d.w.z. de verschillende terreinen van het maatschappelijk leven die onder controle dienen gehouden te worden ter verdediging en beveiliging tegen het internationaal kommunisme.

Dat de V.S.-operaties in Latijns-Amerika

en de overvloedige militaire hulp o.m. aan Brazilië enig verband houdt met de ontwikkeling van de "geo-politieke ideeën". In verschillende latijnsamerikaanse landen, staat buiten kijf. Golbéry laat het trouwens duidelijk uitschijnen in zijn "Geopolitica do Brazil" (7). "Lorsque chez nos voisins hispano-américains une opposition sans hard se développe à l'encontre des Etats-Unis, le Brésil de par sa longue amitié, qui a fait ses épreuves, et surtout grâce aux ressources décisives dont il dispose, doit faire contre-poids loyalement" (8)

Men hoeft echter niet te denken dat de militairen van "orde en vooruitgang" aan de macht in Brazilië, die zich destijds verzetten tegen de corruptie, demagogie en andere 'wulpse' praktijken vanwege de populistische leiders in het bijzonder Goulart vrij te pleiten vallen van corrupte handelingen. "... sedert de militairen het monopolie van de macht hebben, is het met sprongen uitgedijd van een handwerk tot een industrie" (9). Het misbruik van invloed zijn er standaardpraktijken geworden. De grote maatschappijen, zowel buitenlandse als nationale, concurreren met elkaar in het huren van generaals en kolonels, als public-relation-chefs om invloed te kunnen uitoefenen op het verlenen van overheidskontrakten. De grote theoreticus van het regime, Generaal Golbéry, verkoos president-directeur van Dow Chemical in Brazilië te worden boven zijn baantje als hoofd van de Nationale Veiligheidsdienst.

Het is trouwens niet voor niets dat het operatiecentrum van de Raad van filialen van 200 korporaties uit de V.S. zich te Rio is komen vestigen...

De militairen vormen typisch een element van de middenklasse, die poogt de maatschappelijke ladder hoger op te klimmen, door de waarde en doelstellingen van de hogere klassen te verwerven en te ondersteunen.

De "voorlopige activiteiten" van de chileense militairen doen vermoeden dat ze diezelfde weg zullen inslaan. Dit houdt in het ontwikkelen van twee aspecten van het leger. Enerzijds de operationeel-tactische geschiktheid in het kader van hun gelokaliseerde rol binnenin één welbepaald aangeduide geografische zone (het zuidamerikaans kontinent werd in vijf voornamelijk geografische zones ingedeeld, waarbij Brazilië de strategische delen werden toegewezen!), anderzijds de politieke functie (cf. de hele reeks barbaarse praktijken o.m. bij de kruisverhoren (10). Dit alles werd juridisch omkaderd in Institutionele Akten en vooral in de Grondwet van 1967 en de wet van 1967 op de nationale veiligheid, beide herwerkt in 1969. Op die manier werd het systematisch gebruik van martelingen en terreur juridisch vastgelegd (11).

Keren we terug naar de toestand in Chili. Het chileense leger dat op 11 sept. 1973 zijn toevlucht nam tot een staatsgreep verdedigde niet zozeer het legalisme, maar in de eerste plaats de "formele demokra-

tie", wat inhoudt dat het zich inzette voor de bescherming van het status quo, van de bestaande maatschappelijke en politieke verhoudingen en de facto tegen elke vorm van radikale koers in socialistische richting, zelfs indien de poging om tot een socialistische maatschappij te komen, gepaard ging met het eerbiedigen van de constitutionele bepalingen en de instellingen van de burgerlijke staat.

In 1971 verscheen een boek met teksten bestemd voor de militaire academici in Chili, "Geopolitiek", geschreven door August Pinochet, leider van de huidige militaire diktatuur: In dit werk zet hij o.m. de leer van Haushofer en Ratzel uiteen, de vaders van de fascistische wetenschap van de "geopolitiek". Die teksten werden in de militaire akademies in Chili verspreid door Prof. generaal A. Pinochet, medeauteur van een "harde", brutale staatsgreep en kontra-revolutie van 11 september jongstleden.

"C'est dans ces concepts de géopolitique, d'espaces vitaux, d'expansions territoriales, nettement nazis, que sont formés beaucoup de militaires chiliens", besluit Castro in zijn redevoering van 28 sept. 1973, naar aanleiding van de aankomst van de echtgenote en dochter van de vermoorde chileense president Allende, en de redevoering van Beatriz Allende te Havana.

De hogere legerrangen (voornamelijk officieren, leutenanten, enz.) waren in hoofdzaak afkomstig uit de upper-middle-class, en waren in hoofdzaak reaktionair. Die categorie in het leger op wie tenslotte de macht en de leiding grotendeels berust (en niet alleen de generaals waaronder zich enkele "Allendisten" of beter "institutionalisten" bevonden, en waarnaar men telkens refereerde om te bewijzen dat het leger in essentie institutioneel gezind zou zijn) bezit reaktionair ideologische reflecties, wellicht gevoed door de "geopolitieke" endoktrinatie van de professoren van de militaire akademies...

Van bij de aanvang van de militaire hulp door de V.S., werd aan het chileense leger deze zogenaamde "neutrale", maar in werkelijkheid "status quo beschermende" functie toegekend. En er werd in Chili des te meer aandacht aan het leger besteed wegens de rechtstreeks moeilijk te beïnvloeden binnenlandse politiek in Chili, ingevolge de hoge vorm van de democratisering van de chileense staat en de hoge vorm van georganiseerdheid en geëngageerdheid van de arbeidersklasse.

Deze V.S.-strategie ten opzichte van Chili beschermde meteen ook de belangen van de bourgeoisie. Deze laatste had immers ingezien dat een voortzetting van de stijgende aanhang van Links, het vroeg of laat zou mogelijk maken dat een regering van Links wel eens aan het bewind zou komen langs het klassieke, constitutionele schema om. Dat vooruitzicht heeft geleid tot het opbouwen van een wat Paul Sweezy en W. Ortiz een "bourgeois-strategie" noemen. Die

strategie houdt in : het instandhouden van een sterk militair apparaat als tegenwicht van de groeiende macht van Links. Sweezy schreef, na zijn bezoek in november 1970 aan Chili, o.m. het volgende in de Monthly Review (12) : "In het gunstigste geval (bezien vanuit het bourgeois-standpunt) zou alleen al de aanwezigheid van een militaire macht een voldoende remmende invloed op Links hebben, maar in het ergste geval zou het voor de militairen altijd mogelijk zijn openlijk te interveniëren, zoals zij dat in de geschiedenis van Chili, bij overige gelegenheden ook gedaan hebben".
In het licht van de recente "evolutie" op Chili, een treffende uitspraak...

Noten.

Brigitte Van Maele.

- (1) Ed. Univ. Santiago, 1970
- (2) Welfort Franciso C., Le populisme dans la politique brésilienne, Les Temps Modernes, pp. 624-649
- (3) J. Quartim, Het klassenkarakter van de braziliaanse staat, in "Revolución,

- nr. 2, juli 1972.
- (4) M. Schooymans, Le destin du Brésil", Duculot, Brussel, 1973, p. 32 e.v.
- (5) Moreira Alves M., Bevrijding is, een mosterdzaad. Het reveil van de braziliaanse revolutie", In ter Toren, Baarn, 1973, p. 68.
- (6) G. Fichter, Le réfime modernisateur du Brésil, 1964-1972, Sythoff, Leiden, 1972.
- (7) in vertaling "Aspects géo-politique du Brésil,"
- (8) overgenomen door "Dossier Brésil", APL, Brussel, nov. 1973, p. 47.
- (9) Moreira, o.c., p. 63
- (10) zie Rapport van Amnesty International over de foltering in Brazilië.
- (11) cf. de aktie van het "Kommando van de Dood", waarvan de leider kommisaris Sergio Fleury wegens talrijke kriminele feiten o.m. moord en doodslag, vervolgd wordt maar door de militaire regering op allerlei mogelijke manieren beschermd wordt (Le Monde 12/1/74)
- (12) Monthly Review, Jan. 1971, vertaald in Revolución, 1972, nr. 3.

10 STIERF VICTOR JARA.

In enkele kranten kon men tijdens de laatste weken het verhaal van de dood van Victor Jara, Chileens zanger en dichter - en waarover wij reeds vroeger spraken o.a. ook in de petitie i.v.m. de Chileense staatsgreep - lezen.

Dit is niet zomaar een gewoon verhaal, het toont de manier aan waarop het fascistisch terreur regime in Chili te werk gegaan is bij haar greep naar de macht en zoals ze - zonder enige twijfel - nog steeds te werk gaat (1)

Victor Jara vertrok op 11 september - dag van de putsch - naar zijn werk op de Technische Staatsuniversiteit (UTE) alwaar hij tot de 12 de met zijn kameraden vocht. Velen van hen stierven er. Anderen, waaronder Jara, werden aangehouden. Een getuige zegt :

"Ondanks de slagen was onze moraal uitstekend. Wij staken a.h.w. elkaar een riem onder het hart. Op een bepaald ogenblik begon Victor Jara te zingen en allen zongen wij met hem in koor. De militairen waren verbouwereerd. Vanaf dat ogenblik werd hij herhaaldelijk gefolterd, geslagen en vernederd."

De schrijver Miguel Cabezas, die onlangs te Buenos Aires een artikel publiceerde getiteld "Verslag van een bloederige dag in het Chile Stadion", voegt hieraan toe:

"De gevangenen die sedert meer dan drie dagen niet gegeten of gedronken hadden kotsten op hun makkers die - daar - op de grond lagen..."

Op een bepaald ogenblik kwam Victor voorbij de poort langs dewelke de gevangenen binnenkwamen. Hij ontmoette er een kommandant. Deze bekijkt hem en doet net of

hij gitaar speelt. Victor knikt langzaam glimlachend ja. De militair glimlacht op zijn beurt tevreden met zijn ontdekking en roept vier soldaten om Victor stil te houden. Hij eist dat men in het midden van het podium een tafel zou plaatsen opdat iedereen zou zien wat er gaande is. Men bracht Victor bij de tafel en verplichtte hem zijn handen op de tafel te leggen. De officier hakte met een bijl de vingers van Victor's linkerhand en dan van Victor's rechterhand af. Men hoorde de vingers vallen op de houten vloeren, zij trilden na. Victor viel plomp neer. Zesduizend gevangenen riepen. De twaalfduizend ogen zagen diezelfde officier - die enkele uren later aan de buitenlandse pers verklaarde dat hij twee mooie kinderen en een gelukkig gezin had - : "zing nu voor je hoeremoeder" roepen terwijl hij Victor verder afroste. Geen enkele van zij die daar waren zal ooit het gezicht van de officier, de bijl in de hand en de haren in de war, kunnen vergeten.

Victor kreeg ondertussen voetstappen terwijl het bloed van zijn vingers drupte en zijn gezicht langzaam paars werd. Plots trachtte Victor zich langzaam op te richten en zoals een slaapwandelaar strompelde hij naar de treden onderwijl huilend : "we zullen de kommandant tevreden stellen". Na enkele ogenblikken, slaagde hij erin zich recht te trekken, en zijn handen waar het bloed langzaam afdrupte in de lucht heffend zong hij met een gespannen stem het lied van de Unidad Popular(2), door iedereen in het stadium aanwezig begeleid.

Terwijl de zesduizend stemmen zongen sloeg Victor met zijn verminkte handen de maat. Een vreemde glimlach speelde op zijn gezicht...

Dit was téveel voor de militairen : zij schoten hem neer en nu scheen Victor zich te buigen voor de kameraden. Andere schoten werden gelost, : zij waren bestemd voor dezen die Victor begeleid hadden in zijn gezang".

Dit zou gebeurd zijn op 15 september. In de namiddag van de 13de had zijn vrouw, Joan Turner, nog een boodschap ontvangen waarin Victor haar vroeg moedig te zijn aangezien hij vreesde niet uit het stadion te kunnen geraken. De 18de - één week na deputsch dus - werd zij door een functionaris van het lijkenhuisje verwittigd die haar vroeg of zij sterk genoeg zou zijn om hem te vergezellen, het lichaam van Victor te herkennen en het weg te halen..."

Zij vertelt :

"Ik ben langs een zijdeur binnengekomen. Het schouwspel was verschrikkelijk ... Honderden en honderden doden... Het lichaam van Victor lag op de tweede verdieping van de burelen van het lijkenhuisje tussen honderden andere lijken van arbeiders en studenten... Ik heb hem gezien, verminkt, met de kleren in stukken gereten, de borst door kogels doorzeefd, en met een gapende wonde - het resultaat van de mitraillette wellicht. Victor was daar..."

1. we zouden eveneens kunnen vertellen van Juan Alsina, een Spaanse priester, die

op 18.9. gevangen genomen werd in het Juan de Dios-ziekenhuis te Santiago, waar hij als ziekenbroeder werkzaam was. Ruim een week later werd zijn lichaam, dat lang in de rivier had gelegen, doorzeefd met kogels, teruggevonden. Jara en Alsina zijn enkel voorbeelden: zoals hen werden er duizenden vermoord.

2. El pueblo unido jamas sera vencido, het volk verenigd kan nooit overwonnen worden, zo luidt de tekst van dit lied der Unidad Popular. De plaat van dit lied kan - samen met de laatste rede van Allende op 11.9. - bij "Vrede" bekomen worden à 100 fr. stuk + 10 fr. verzendingskosten.

Het laatste gedicht in het chile stadion geschreven :

wij zijn hier met vijfduizend hier, in dit stukje van de stad met hoeveel zijn wij dan wel in alle steden van het land?

allen...allen...het zicht starend op de dood

wat is dit beeld van het fascisme schrik-aanjagend?

voor hem is de dood een kenteken de slachting, een heroïsch gebaar

lied wat zing ik je slecht als ik de schrik zingen moet als ik sterf van schrik als ik mij in deze oneindige ogenblikken terugvind

waar de stilte en de kreten de echo's van mijn zang zijn.

opvoeden tot vrede

OPIUM VOOR HET VOLK?

De rechte lijn bestaat niet! Niets in de natuur, in het leven, in de maatschappij, gaat rechtlijnig. Alle zijn en gebeuren is het resultaat van een strijd van krachten : opbouwen en afbreken, sterven en geboren worden, vooruit en achteruit... Ook de weg tussen vandaag en morgen, de weg naar de zo vaak bezongen en vurig begeerde betere wereld, loopt niet rechtlijnig. En wordt niet afgelegd aan een evenmatige snelheid. Wij gaan erop vooruit, jazeker, maar hoe... Zitten wij niet eerder in een dansende processie : drie stappen vooruit, twee achteruit, twee maten voor niets...

Na de contestatiestorm van jongeren en studenten schijnt er een windstilte te zijn getreden. In de westerse wereld althans. In de ontwikkelingslanden, in de Portugese kolonies, Zuid-Afrika, Latijns-Amerika, enz. gaat de strijd verder. Gelukkig. Alhoewel ook daar de reactie en zelfs het fascisme hun slag hebben weten te slaan. In de rest van de wereld en ook bij ons zijn er, naast de syndikale, ook nog wel andere acties en manifestaties. Maar het karakter van die manifestaties is veranderd : waar het voorheen tegen het systeem zelf ging, gaat het nu hoofdzakelijk tegen zekere verschijnselen, uitwassen van dit systeem. Men strijd voor de verdediging van de consument, de bescherming van het leefmilieu; men ijvert voor de emancipatie van de vrouw, voor het recht op abortus... Goed, dat moet gebeuren. Maar dat niet alleen. Tenslotte is er weinig verschil tussen het integreren, het inleven in een systeem, of het aanvaarden ervan. D.w.z. dat er enkel wordt gestreefd naar het "leefbaarder" maken van dit systeem. Wij weten er ons wel bewust van zijn dat, zonder een grondige wijziging van het systeem, die uitwassen nooit zullen verdwijnen. Maar helaas, inzicht, kritisch beschouwen, het bewust worden van de plaats die men in de maatschappij inneemt, komen zo maar niet uit de lucht gevallen. Ze ontstaan, worden gevormd, zijn het resultaat van de opvoeding. Een tekort schieten op dit terrein wordt maar al te vaak op rekening geschoven van het onderwijs. Het kweekt vak-idioten, zegt men, volgzaam burgers, onderdanen...

Akkoord, het onderwijs-systeem als geheel, vooral het hoger onderwijs, maakt deel uit en staat grotendeels ten dienste van de bestaande maatschappij; het zorgt voor de instandhouding van het apparaat, het aflos-

sen en aanvullen van de kaders. Akkoord: er zijn, ook in het onderwijs standaard- en routinemensen. Toch mogen wij niet vergeten dat er talrijke eerlijke pogingen gedaan werden - en nog worden - om geest en inhoud van het onderwijs te vernieuwen en te verbeteren. Dat vele leerkrachten hun vak werkelijk als een roeping opvatten en de hen toevertrouwde jeugd trachten op te voeden. Tot mens. Het is wel wat al te gemakkelijk, te simplistisch, om de school alle schuld te geven.

Want vorming en opvoeding gebeuren in de eerste plaats buiten de school. Bvb. in het gezin. Het zijn immers de eerste levensjaren die beslissend zijn voor het kind. Is het te verwonderen dat ook de kinderen opgroeien tot ééndimensionale standaardmensen, met ouders van wie de wereld niet verder reikt dan hun televisie, hun auto, hun jaarlijks reisje naar Spanje en, als hoogste betrachting, hun chaletje buiten... En dan zijn er de massamedia : televisie, film, verborgen verleiders van reclame en publiciteit, een commerciële sensatiepers, trouwens meer en meer in rechtse handen, een pers die de informatie naar goeddunken zift en doorgeeft, - en zonder juiste informatie geen juiste beoordeling. Daartegenover staan de werkelijk opvoedende en tot inzicht brengende organisaties, met hun activiteiten en publicaties, als predikers in de woestijn. De society beschikt inderdaad over een arsenaal van middelen om te verhinderen dat men zich in de maatschappelijke problemen zou verdiepen. Zij maakt gretig gebruik van sport en seks, twee, in de grond gezonde en nuttige "vrijetijdsbestedingen", alleen niet op de manier waarop ze thans gemanipuleerd worden.

In de tijd van de contestatie werd de maatschappij afgeschilderd als slecht, onmenselijk, verdorven... Uit die vaststelling werden echter twee totaal verschillende conclusies getrokken. Voor de enen moest die maatschappij bestreden worden, veranderd, vervangen door een betere. Anderen zagen enkel hiël (voor zichzelf dan, want de rest van de mensheid liet hen zo koud als ijs in de vlucht, het terugtrekken uit die maatschappij...)

Daar die laatste oplossing door de machthebbers de voorkeur gegeven werd ligt voor de hand. Het is dan ook niet verwonderlijk dat deze lijn zich sedertdien meer en meer heeft doorgezet. Liever een wereldvreemde hippie; of zelfs een drug-verbruiker, voor zover die nochtans geen te zware schadepost of gevaar betekenen voor de maatschappij, dan een politiek bewust element of een revolutionair, die de gevestigde orde in vraag begint te stellen. Stelselmatig en weloverwogen worden, van de kant van de heersende kringen die kunstuitingen en ontspanningsmogelijkheden gesteund, die gelegenheid bieden om aan de bestaande werkelijkheid en haar problemen te ontsnappen.

De toverlantaarn (der idioten) van de televisie weet de brave kijkers zoet te houden met idote, de consumptie-maatschappij verheerlijkende kwis-spelletjes en zgn: prijsskampen, opgeblazen shows, sentimentele of koddige bedoelde doch vaak flauw uitgevallen familie-feuilletons, suspense met de onvermijdelijke mannelijke held - aan de vrouwelijke is men nog niet toe -, volgens het een of ander type: Mannix, Pa Cartwright, Hec Ramsey, Cannon.. Wij hebben nog niet te klagen: de Belgische televisie heeft heus nog genietbare programma's; ze is nog niet overwoekerd door seks en geweld, zoals in de Verenigde Staten. Daar staat men, ook wat dat betreft, weer een eindje verder. In de film is dit, helaas; wél het geval. Men vindt er bij de presentatie van die films trouwens geen doekjes om. Je hebt er de dagbladen maar op na te kijken: "Een orgie van seks en geweld", - met die woorden wordt de film "Vaarwel, wrede broeder" aangesmeerd; "Een sadistisch hoogfeest", dat slaat op "Dirty Harry". De zgn: historische films, bvb. over heksenvervolgingen, zoals "Bloedige heksenjacht", bieden een dankbaar argument voor het opdissen van seks en geweld.

Er zijn de in serie vervaardigde "Kung-fu" films, made in Hong Kong, waarvan de titels aan duidelijkheid niets te wensen overlaten: "De doder van Hong Kong", "Een vuistvol karate", "Een arm om te doden", enz. Gangsterfilms en westerns lenen zich uiteraard uitstekend voor de combinatie seks-geweld, doch een filmgenre dat meer en meer in de smaak van het grote publiek schijnt te vallen - over "smaak" gesproken - is dit van de gruwel- en griezelfilms, ook weer gecombineerd, natuurlijk, met de onvermijdelijke seks en geweld: "In de ban van de angst", "Gruwel op duivelseiland", "Het bal der vampiers", "De dochters van Satan", enz. In films die de pretentie hebben zuivere "Seksfilms" te zijn, doet men maar al te vaak ijsprongen naar het abnormale, naar het sadisme en masochisme.

Een filmgenre dat weer een andere combinatie mogelijk maakt is de science-fiction-film. Het feit dat dit genre helemaal niet tijds- of aardsgebonden is maakt het zeer geschikt om de toeschouwer weg te voeren naar onderaardse, kosmische sferen. Seks en geweld zijn hier geenszins uitgesloten doch het accent ligt enigszins anders. Er is de mystieke verheerlijking van de techniek (men zou de vergelijking kunnen maken met de technische exploten van "De mannen van Uncle" indertijd). De mens verdwijnt op de achtergrond. Alle problemen zijn technisch op te lossen. Dus: technocratie. Geen politiek meer. Geen geklets... Het kosmische element komt de mystiek ter hulp. Vooral als dit onderlijnd wordt door aangepaste muziek. Want ook in de muziek zet hetzelfde ele-

ment zich door, zowel in de amusements- als in de zgn: avant-garde muziek. Science-fiction, techniek en kosmisch effect vinden we terug in de elektronische muziek (Stockhausen), bij Sun-Ra, bij Pink Floyd (waarvan de techniekers verscheidene uren werk hebben bij het installeren van de 9 ton aan materiaal)... De etherische Pink Floyd-muziek, de light-show, de wierook en andere "psychedelische" middelen, nodigen uit tot een "opgaan in zichzelf", zoals bij het gebruik van marihuana, L.S.D. of mescaline. Pink Floyd wordt door sommigen ingedeeld bij de "underground-music", bedoeld als tegenkultuur, doch door de media dra aanvaard als "een nieuwe kulturele taal". Wij noemen het beter muzikale mystiek...

Mystiek, godsdienstige mystiek ditmaal, christelijk of boeddhistisch, vinden wij bij de Hara Krishna-beweging en bij de Jezus-people. Die laatste vindt haar muzikale - en commerciële - expressie in menige neo-gospelsong evengoed als in de musical "Jesus super-star".

Het optreden van anderen, zoals van een Alice Cooper, is daarentegen niets anders dan een griezelshow, met brutaliteit, geweld en sadisme. De man - want Alice is een man - bijt levende kippen de kop af, steekt één van zijn muzikanten een mes in zijn pens, ontkleedt een pop - zoals in zijn "Killer"-elpee; - rukt armen en benen uit en smijt die in de zaal en bewerkt het hoofd met een bijl, waarbij er bloed uit de mondhoeken komt sijpelen... Smakelijk...

De letterkunde speelt dapper mee in het orkest, die met kleine l nog het luidst: schandalige porno-boekjes, zgn: "zedenoromannetjes", griezel, stripverhalen die de geest van de jeugd vergiftigen als "Lucifer", "Oltretomba", "Terror", "Hessa" (met schaars geklede, zweep hanterende concentratiekampbewaaksters). Seks en geweld in alle toonaarden...

Maar ook de ernstige letterkunde begeeft zich, met het magisch realisme, op het pad van mystiek en metafysiek, o.a. met Lampo en Johan Daisne: verering van de exacte wetenschappen, verbonden met een nieuwsgierigheid naar parapsychische verschijnselen.

Het wordt tijd, ook bij ons, voor een kleine "kulturele revolutie". Het wordt tijd, dat een kultureel briesje begint te waaien. Om de nevels te doen optrekken. Om ons terugte brengen tot de aarde, de maatschappij, de mens en zijn problemen. Wij wachten op de volgende golf van contestatie.

Jan Van Calsteren.

AFRIKA

DE MILITARISATIE VAN DE ZUIDAFRIKAANSE REPUBLIEK.

Het proces van ontspanning in de wereld staat in schril contrast met de politiek van rassenverdrukking en versterking van de wapening, zoals die toegepast wordt in Zuid-Afrika. De versterking van het militarisme aldaar staat in dienst van het systeem van apartheid en van de bestrijding van de nationale bevrijdingsbewegingen in Afrika.

Van 1960 tot 1971 namen de militaire uitgaven in Zuid-Afrika toe met 7,8 maal; in 1972 bedroegen ze 344 miljoen rand (1 rand : 1,34 U.S. Dollar). In de loop van het jaar 1973 zal het budget oplopen tot 500 miljoen rand om, volgens het Witboek van de regering, in 1974 te stijgen tot 800 miljoen rand.

Alleen al in 1972 namen de effectieven van het Zuidafrikaanse leger toe tot meer dan het dubbele, nl. tot 109.300 man.

Volgens een verklaring van de regering van Pretoria heeft deze het plan om aan alle jongens, die geschikt zijn voor de militaire dienst, een cursus op te leggen van militaire vorming teneinde snel te kunnen overgaan tot een mobilisatie van 250.000 man.

Volgens inlichtingen verschenen in de buitenlandse pers beschikbare strijdkrachten van Zuid-Afrika over raketten, over 170 gevechtsvliegtuigen (1971), een 200-tal "Centurion", "Sherman" en "Sarazin". De oorlogsmarine beschikt voor 9 begeleidingsvliegtuigen (5 in reserve), 3 duikboten, 10 kust-mijnvegers (7 in reserve), 1 mijnveger voor bescherming van convooien, 2 escorteschepen, 5 kleinere eenheden voor de bescherming tegen duikboten en 1 bevoorradings-tankschip.

De militarisatie-politiek, gevolgd door de regering van Pretoria kan rekenen op de volledige steun van de imperialistische mogendheden, die geweldige beleggingen hebben gedaan in Zuid-Afrika en die de menselijke en natuurlijke rijkdommen van dit land tot het uiterste uitbuiten.

Ondanks het embargo van 1963, afgekondigd door de Veiligheidsraad van de UNO op de militaire leveringen, die de apartheid-politiek kunnen versterken, gelukken de Zuidafrikaanse racisten er niettemin in al het nodige materiaal in het buitenland aan te kopen. Sedert 1964 leveren de Franse monopolies aan Zuid-Afrika "Panhard" gevechtswagens, supersonische "Mirage-3-CZ" jagers-bommenwerpers, "Mirage-3-EZ"-jagers, "Mirage-3-RZ"-verkenningvliegtuigen, "Transall"-vrachtvliegtuigen (gefabriceerd in samenwerking met Westduitse firma's), helicopters "Alouette", "Super Frelon" en "Puma" (productie in samenwerking met Engeland). Pretoria ontvangt van Italië opleidings- en begeleidingsvliegtuigen "MB-326" en vrachtvliegtuigen "P-166". Volgens het blad "Rand Daily Mail" ontving Zuid-Afrika in 't begin van 1973 de eerste toestellen van een reeks van 40 nieuwe Italiaanse éénmotorige vliegtuigen "AM-3-CS". De Westduitse monopolies leverden aan de Zuidafrikaanse oorlogsmarine het elektronisch materiaal, dat zijn generale staf in de streek van de Goede Hoop, nodig had. Naast de leveringen van oorlogsmateriaal staken de imperialistische mogendheden nog een handje toe bij de opleiding van het militair personeel.

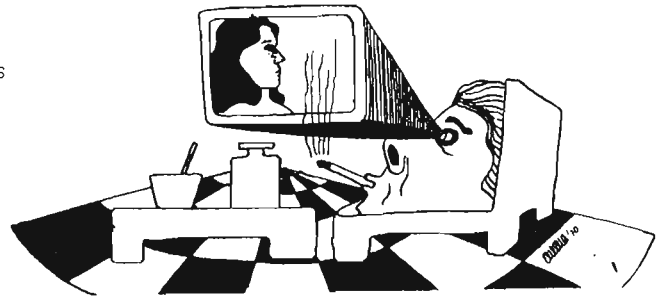
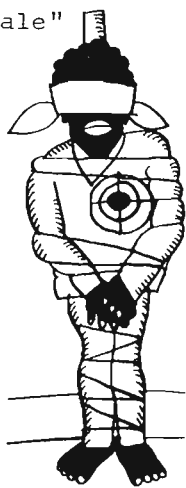
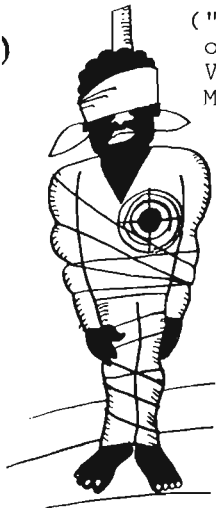
Met de medewerking van vreemde firma's worden door de Zuidafrikaanse specialisten nieuwe oorlogstechnieken uitgewerkt. De minister van landsverdediging, Botha, heeft bekendgemaakt dat met de hulp van Franse monopolies een systeem van beide tuigen, "Cactus", werd uitgewerkt, als afweer tegen vliegtuigen op lage hoogte. Erger nog, volgens het tijdschrift "Anti Apartheid News", orgaan van de Engelse beweging tegen de apartheidspolitiek, leverde Zuid-Afrika aan Israël zware gevechtswagens, terwijl Israël napalm-bommen vervaardigde, onder licentie van Zuid-Afrika.

De hulp van de imperialistische landen laat Zuid-Afrika toe een eigen oorlogsindustrie te ontwikkelen, de produktie aan te vatten van de belangrijkste typen oorlogswapens en die zelfs uit te voeren. Volgens de verklaring van Botha zal de Zuidafrikaanse Republiek weldra geen wapens uit het buitenland meer moeten invoeren om zijn "binnenlandse veiligheid" te waarborgen. Op militair-strategisch plan neemt Zuid-Afrika een belangrijke plaats in de wereld in. De regeerders maken gebruik van dit feit om een supplementaire steun los te krijgen van de westerse landen. Ter gelegenheid van de inhuldiging van het operationeel verbindingscentrum van de oorlogsmarine in het begin van het jaar 1973 kwam premier Vorster op voor de versterking en de uitbreiding van

de militaire samenwerking tussen Pretoria en de westerse landen. "De aanwezigheid van de westerse oorlogsvloten in de Zuidafrikaanse wateren wordt een dwingende noodzaak", zo verklaarde hij.

De toenemende militarisatie van de Zuidafrikaanse Republiek verontrust ten zeerste de Afrikaanse landen en al de progressistische krachten in de wereld. "De geweldige uitbreiding van de strijdkrachten van Zuidafrika", lezen wij in een UNO-bulletin over de apartheid, "betekent een bedreiging, niet alleen voor het onderdrukte volk van Zuid-Afrika, maar ook voor de onafhankelijke Afrikaanse staten en de zaak van de internationale vrede." Wij kunnen niet anders dan gealarmeerd zijn door de berichten volgens welke de imperialistische landen aan de Zuidafrikaanse racisten een grote hoeveelheid oorlogsmateriaal leveren. "De regeringen en de maatschappijen, die Zuid-Afrika van wapens voorzien, zijn verantwoordelijk voor een eventuele catastrofe in Zuid-Afrika", waarschuwt het bulletin in kwestie. De gebeurtenissen van de laatste maanden bewijzen, dat het racistische en kolonialistische regime van Zuid-Afrika een steeds actievere rol speelt in de strijd tegen de nationale bevrijdingsbewegingen van de Afrikaanse volken. Daarvan getuigen o.a. de bijeenkomst van de ministers van buitenlandse zaken van Zuid-Afrika en Portugal, gehouden teneinde een gezamenlijke actie uit te stippelen tegen de beweging van de Zuidafrikaanse patriotten; de inzet van Pretoria van militairen en politiestrijdkrachten op het grondgebied van Zuid-Rhodesië; de invallen van troepen uit Zuid-Afrika en Rhodesië in Zambia. De geheime akkoorden, onlangs gesloten tussen Zuid-Afrika, Israel en Zuid-Rhodesië hebben betrekking op de ontwikkeling van hun militaire samenwerking en streven hetzelfde doel na. Volgens het Chinese blad "Weekly Spectator" beogen deze akkoorden onder meer de eenmaking van de wapens, waarmede de legers van deze drie landen zijn uitgerust en het opstellen van een eenheidssysteem voor de opleiding van de officieren van het luchtleger, de oorlogsmarine en de panterstrijdkrachten.

("La Vie Internationale"
okt. 1973.
V. Mazourkevitch,
M. Petrov).

VOOR LUIGALGLEZERS

ELLELLA '74

SOLIDARITEIT MET CHILI

Via de Belgische Ambassade in Santiago kwamen tot heden ongeveer 80 Chileense politieke vluchtelingen naar ons land. Sommige onder hen werden door de junta aangehouden en waren in voorlopige vrijheid. Anderen waren met aanhouding bedreigd.

Het ligt zo voor de hand dat deze vrienden zeer weinig hebben kunnen meemaken.

Op dit ogenblik verblijven ze, voor een bepaalde tijd, op kosten van de regering in ons land. Zij moeten echter financieel geholpen worden. Zij zullen ook zo snel mogelijk moeten werk vinden.

"Vrede" wil hen zoveel mogelijk behulpzaam zijn.

Om die reden hebben we een steunkampagne geopend. Stort uw bijdrage op Prk. 000-0956015-80 van Vrede vzw. Studie en Infocentrum - Bagattenstraat 136 - 9000 Gent. (met vermelding Chili-steunfonds). Vraag steunlijsten.

Bestel en verkoop onze speciale CHILI-Klever - 20 fr - waarvan de opbrengst zal gestort worden in het Chili-steunfonds.

**¡COMPAÑERO
PRESIDENTE
CONTINUAREMOS
TU LUCHA!**

Posters : 50 fr. plus verzendingskosten 5 fr.

BOEKENARSENAAL

Vraag zonder verplichting een uitgebreide folder bij

BOEKENARSENAAL

Lamstraat, 14
9000 GENT

Tel. 09/25.62.57

een rijke keus aan boeken

GRUNDIG

BRAUN

PHILIPS

hifi stereo keten
combinatie

EUROPA ELECTRONIC

A. PIETERSLAAN, 2 (aan 't STADHUIS) - OOSTENDE - Tel. 716.34

BOEKHANDEL

DE FAKKEL

Pluimstraat 14, KORTRIJK
Tel. (056) 213.16

Men vindt er de NIEUWSTE BOEKEN
en GROTE KEUS JEUGDWERKEN

Korting voor rechthebbenden.

KUNSTHANDEL

GALERIJ "ELITE"

Tolhuislaan 157 - Gent

Enorme keus van reproducties

Schilderijen van oude en hedendaagse schilders
Eigen werkhuis voor alle soorten inlijstingen.
tel. 22.16.31

CORMAN

De "Topboekhandel"
ALLE UITGAVEN
Meer dan 300.000 "pocket"
boeken in 6 talen

Ravensteinstraat, 28-30
1000 Brussel
Tel. (02) 11.67.29

Sociale Zetel :
Ad. Buylestraat 51
8400 Oostende
Tel. (059) 727.24

Kustlaan 169 en
Strandstraat 9
8300 Het Zoute
Tel. (050) 618.28

Het boek dat u
zoekt is er. Zo
niet CORMAN
zoekt en vindt.
M. CORMAN,
Oostende
Prk. 16.83.33

BOEKENFONDS MARNIX

heeft steeds een uitgebreide keus van :

- Literaire
- Wetenschappelijke
- Politieke
- boeken.

Alsook :

- Engelse
(Penguin - Pelican...)
- Franse
(Livre de Poche - 10/18...)
- Duitse
(D.T.V. - Goldmann...)
- pocketseries.

AJUINLEI 18 - 9000 GENT
(evenwijdig met Veldstraat).

Tel. 09/25.10.92 Doorlopend geopend van
8.30u - 6.30u

VRIJE TOEGANG.

GAKKO s.v.

St.-Pietersnieuwstraat 107
9000 - Gent - tel. 23.27.88
OPEN : 08.30 - 18.30

DRUKKERIJ

* Offset en duplikator

Tijdschriften
Folders
Briefhoofden
Omslagen

UITGEVERIJ

Boeken
Affiches
Bindwerk
Drukkerij-
papier

Wetenschappelijke
& literaire
uitgaven
Posters

WINKEL

Kantoorartikelen
Papierwaren
Boeken, pockets
Schrijfmachines
Labojassen
Kranten

* Speciale voorwaarden voor verenigingen *

redesinitiatieven

De voorbije weken werden gekenmerkt door een toenemende aktie ten gunste van de demokraten van Chili. De verkoop van onze klevers "SOLIDARIDAD CON CHILE" kent een groot succes. Wij verheugen er ons in dat, naast de inspanningen van talrijke vrienden ook verschillende syndikale organisaties o.m. A.C.O.D., Dendermonde-St. Niklaas, A.C.O.D. Sektor Spoor, jeugd e.s. organisaties aan deze solidariteitsaktie hun medewerking verlenen.

We doen een beroep op lezers om aan dit initiatief hun medewerking te verlenen. Bestel dus nog vandaag een aantal Chili-klevers. Prijs 70 fr.

De Gent ging, op initiatief van Oxfam, in een zeer geslaagde Chili-avond door met de Chileense folkloregroep Inti Illimani. Een film over de Chileense zanger-dichter Victor Jara, waarover verder in dit blad een artikel, werd eveneens vertoond. Te Antwerpen ging eveneens een dergelijke solidariteitsavond door maar dan met de medewerking van een aantal kleinschakelgroepen en de toneelgroep de Nieuwe scene. Onze vrienden organiseerden te Deurne in samenwerking met de CVP jongeren en Jong Socialisten eveneens een informatie-avond waarop o.m. het woord gevoerd door Maurice De Wilde, redaktiesekretaris van de BNT.

In Oostende waren het de organisaties aangesloten bij ONOS die een filmavond organiseerden waarvan de opbrengst ten goede kwam van de Chileense vluchtelingen van Westende. Voor de organisatie van filmavonden zijn volgende films beschikbaar:

"Het eerste jaar" over de werking van de regering Allende.

"Compagnero presidente" interview Allende met Eugie Debray.

"Chileense september" Nandestiane film opgenomen na de púch (1.500 fr.)

"Santiago de Chili, verkrachte stad" Tweede TV film (1200 fr.)

INFORMATIEAVONDEN OVER VIETNAM.

De eerste Belgische delegatie die een bezoek bracht aan de Democratische Republiek Vietnam zal in de loop der komende weken een aantal voordrachtavonden houden, waartop eveneens de opgenomen dia's zullen worden voorgesteld.

Te Brussel, in de zaal "Ons achterhurenhuis" Vrijdag 13 maart met Kamunnik Houtaert, Jean Verstappen en André De Smet.

Te Oostende in de Toneelzaal van het Feestpaleis.

Zaterdag 4 april om 20u10. : met Kamunnik François Houtaert en André De Smet.

Te Gent op Vrijdag 15 maart met Kamunnik Houtaert en André De Smet.

SOLIDARIDAD CON CHILE

SOLIDARITÉ AVEC LE CHILI
SOLIDARITEIT MET CHILI